

Distinctio Rona

Interrogacio qđ sit sacra
mentum: que res sacramen
ti: que causa instituciois: q
forma: quis mod⁹ conuer
siois vel sumpciois.

Cesarius **C**api. p̄mū.

Universa eccle
sie sacramenta.
corporis et sanguinis Christi sac
mentū precellit
In ipso via. veri
tas. et vita. Via qđ digne acce
dentes ducit ad deum. Vnde et
viaticū dicitur Veritas qđ edē
tes Christo incorporat. Vñ
et sacra cōmunio vocatur. Vi
ta quia Christo incorporatos
in anima mori non finit Vnde
et eucharistia dicitur idest bo
na grācia. De primo saluator
dicit. Ego sū panis viuus qđ de
celo descendi. Si quis mandu
cauerit ex hoc pane: viuet in e
ternum et cetera Ecce via. Qui
descendit ipse est et qui ascēdit
secum dūcens omnia sua men
bra. Alia in re. Alia vero in spe.
De secundo Item dicit. Caro
mea vere est cibus et sanguis
meus vere potus est. Ecce veri
tas. Ait et de tercio. Qui man
ducat panem hunc viuet in e
ternū ecce vita. Simile intelli
gat de calice. Nec absq; mīsteio

De sac. cor. et sag. Christi

de corpore sanguine Christi in
nona distinctione tractandū
suspicio qđ numer⁹ nouenariū
phūs exterminatori omnium
idest morti assignauit. Et xpc
qui est vita omnium nona ho
ra diei in cruce expirauit. Sa
cramentum hoc fit in cōmēo
ratione domine mortis. Vñ
de apostolus in prima episto
la thessalonicensibus scribit di
cens. Quocienscumq; mādu
ducabitis panem hunc et cali
cem bibetis. mortem domini ā
nunciabitis. idest representa
bitis donec veniat ad iudiciū
scilicet Ita glosa exponit. Ap
parente eo in gloria cessabit fi
gura Omnia que in supiorib⁹
distinctionibus dicta sunt sci
licet de conuersione. de contri
one. confessione. satisfatione
et simplicitate. quedam sunt
preparamenta ad hoc sacram
tum. Nulle etiam visiones ma
gis fidem roborant qđ cum eū
quem sub specie panis et vini
latere credimus oculis corpo
reis intuemur. **A**pollonius
Anteq; mihi visiones differas
peto ut breuiter me expēdas
Quid sit hoc sacramentum.
que res sacramenti. que causa
instituciois. que forma. quis
mod⁹ oñsiois. qđ mod⁹ supcois

De sacramento Eucharistie tractandum est cum timore ac reuerentia quia magis in illo operatur fides quam ratio humana. Audi tam breuiter quem maiores nostri de illo senserunt. Tria sunt in sacramento hoc consideranda. Unum quod tantum est sacramentum. Alterum quod est sacramentum; et est res. Tertium quod est res et non sacramentum. **A**pollonius. Quid est sacramentum tantum? **C**esarius. Spiritus visibilis panis et vini. **A**pollonius. Quid est sacramentum et res? **C**esarius. Caro Christi propria et sanguis. **A**pollonius. Quid est res et non sacramentum? **C**esarius. Mystica Christi caro ecclesie scilicet unitas. **A**pollonius. Quare dicitur sacramentum? **C**esarius. Quia sacre rei est signum. Aliud ibi videtur. Et aliud ibi creditur. **A**pollonius. Que fuit causa institutionis? **C**esarius. Quia dominus ut dicit Eusebius. Emisen? corpus assumptum ablaturus erat ab oculis nostris et illaturus si deibus necesse erat ut in die cene sacramentum vel corporis et sanguinis consecraret ut coleretur iugiter per ministerium quod semel offerebatur in precium. **A**pollonius. Que est utilitas in hac

institutione? **C**esarius. Duplex est in eo utilitas quia in illius perceptione augetur virtus id est caritas et est medicina quotidiana infirmitatis. Vnde Augustinus. Consecratur quotidie hec oblatio licet Christus semel passus sit quia quotidie peccamus peccatis sine quibus mortalis infirmitas vivere non potest. Et quia quotidie labimur: quotidie Christus pro nobis mystice immolatur. **A**pollonius. Que est forma huius sacramenti? **C**esarius. Forma attenditur in verbis et in rebus. In verbis quia cum hec verba proferuntur. hoc est enim corpus meum. Et post. hic est sanguis meus conuersio fit panis et vini in corpus et sanguinem Christi. Vnde Ambrosius. Verbum Christi hoc officitur sacramentum quia primo christi creatura mutat et sic ex pane fit corpus christi et vini cum aqua in calicem missum fit sanguis. consecratione verbi celestis. **A**pollonius. Quis est modus conuersionis? **C**esarius. Modus est ineffabilis. Panis ut dictum est: cum hec verba proferuntur hoc est corpus meum dei virtute per ministerium sacerdotis transit in corpus Christi. Simile intelligas de vino manentibus tamen accidentibus

colore scilicet pondere et sapore
Appollom⁹ Potest de aliquo
grano nisi de frumento hoc sa-
cramentum confici. **C**esari⁹
Sicut sanguis non conficitur ni-
si de vino et hoc expresso ita nec
corpus Christi nisi de frumento
et hoc in panem redacto quia dominus
grano frumenti se comparavit nec
non et panem. **A**ppollom⁹ Quis
est modus sumptionis? **C**esa-
rius Dupliciter sumitur. spiritu-
aliter et sacramentaliter. **S**on⁹
utroque modo manducat. **M**alus
vero sacramentaliter tantum. **S**ic
non manducans manducat et econ-
uerso. **A**ppollom⁹ Quare
sumitur sub duplici specie cum sub
utroque Christus sit totus? **C**e-
sarius **U**t ostenderet totam
humanam naturam suscepisse ut to-
tam redimeret. **P**anis enim ad cor-
pus sanguis ad animam refertur.
Nec tibi breuiter dicta suffici-
ant quia in sententiis de hijs ple-
nus tractatur. **A**ppollom⁹
Cum omnia que dicta sunt credam
Quatuor tamen mihi probari desi-
dero non sententiis sed exemplis.
Primus est quod sub specie panis
sit verum corpus Christi natum
ex virgine. **S**ecundum quod sub spe-
cimine sit verus eius sanguis. **T**er-
cium quod digne conficientes siue
communicantes mereantur

etiam indigne autem penam.

Cesarius Dicam tibi plura
de singulis exemplis fidei nostre
satis necessaria que mihi a per-
sonis probatis sunt relata.

Capitulum. ii.

Hic apud nos monachus
quidam Bodescale⁹ no-
mine de castro Volmenstep-
ne oriundus et in maiori eccle-
sia Colome canonicus. **A**n-
te conuersionem satis extiterat lu-
bricus sed bene morigeratus. **Q**uo-
dica ei sciencia litterarum me-
rat sed spiritus sciencie et pieta-
tis ad magnam vite perfectionem
illum puereat. **H**ic cum annos sex
anos in die natali domini ad pua-
tum quoddam altare missam cum
multa deuotione et lacrimis ut ei
moxis erat inchoasset scilicet.
Puer natus est nobis. **F**actaque
transsubstantiatione non iam
in manibus suis speciem panis
sed infantem pulcherrimum ymo
speciosissimum illum formam
filijs hominum in quem ange-
li prospicere concupiscunt tenu-
it et vidit. **C**uius caritate suc-
census et mira pulchritudine de-
lectatus complexus est eum ac
deosculatus. **T**imens tamen
moram propter circumstantes su-
per corporale dilectum posuit
et ille ut missa perfici posset

formā sacramentalem solum
 pfit. **N**ō dū beatus ille vidit
 sp̄i infantis nullā ibi vidit spe-
 ciem panis et cōuerso. Qui cū
 nescio cui visionem reuelasset
 tacta persona sua et ille alijs q̄
 dā dīo de auctore tāte visionis
 interrogatus me audiente r̄n-
 dit. Certissime illa die xp̄e hic
 visus est et nihil plus dicere vo-
 luit. Postea duob⁹ sacerdotib⁹
Thoderico scilicet de Lureke
 et **C**ōstantino visionē reuela-
 uit. Quod intelligēs **V**uinā
 dignificari⁹ noster pōito eo
 in sinu mītarīo ait. Bone frat'
Bodeschalce vidistis in missa
 saluatōrē. **R**espo⁹dente illo sim-
 pliciter. etiā adiecit. In quali
 forma. Informā quātū infan-
 tis. Et ille. Quid fecistis ei⁹. **R**es-
 pondit. Osculatus sum eū ante
 os suū. **A**d qd̄ **V**uinandus.
Et qd̄ p⁹tea actū ē. **E**go ait
 sup altare eū posui et reuīso eo
 in formā priore sumpsi illum.
Eadē die moriens cōfessus est
 abbati nostro domino **H**enri-
 co. **A**pollonius. **B**loiosa sūt
 que dicis. **B**ed miror si talia
 aliqñ reuelātur etiā mal' sa-
 cerdotibus. **C**esarius. **S**ic
 bonis ad bonitatis remuneraci-
 onem ita nōnūq̄ domin⁹ ma-
 lis sacerdotibus se oñdere dig-

natur ad correctionem verbi
 causa. **Ca. iij.**

Dominus abbas pre-
 dictā visionē visitādi gr̄-
 tia pergēs in **F**risiā cui dā mili-
 ti recitass; ille **A**dolpho sacerdo-
 ti de **D**ieferne recitata replica-
 uit. Qd̄ vbi ille audiuit suspi-
 rās ait. **A**d quid dominus de⁹
 viris sactis et i fide perfectis ta-
 lia ostendit. **M**ibi peccatori
 meiq; similib⁹ qui sepe de hoc
 sacramento dubitamus hui⁹
 modi visiones deberēt reuelari
Die quadā. **C**ū idē **A**dolph⁹
 missam celebrar; et añ **A**gnus
 dī hostiā leuals; ad frangēdū
In ip̄a hostiā virgine; in sede
 residere infantēq; in sinu serua-
 re cōtemplatus est. **P**osse vo-
 lens quid ess; ex altera parte
 morvt hostiā vertit agnum in
 ea cōspexit. **Q**uā rursum regi-
 rās vidit in ea quasi p vitrum
Chrīstus in cruce pēdentem ca-
 pite inclinato. **V**idēs hoc sac̄-
 dos extimuit diu stans et delibe-
 rās vtrum ibi sbsistere vel sac̄-
 mentū pficere deberet. **C**ui⁹ fle-
 tibus dominus placatus sacra-
 mento formā priore reddidit
 et ille missam perfecit. **C**ūq; po-
 pulus de tāta mora miraretur
 ip̄e atōnē ascendēs cū lacrimis
 p̄p̄o visionē retulit et signati

sunt eadē hora ab eo hominēs
quāquaginta. Erat enī octaua
apostolorum Petri et Pauli.
Nec miror si sic perspicue et ta-
io cunde sicut Bodescalchus e-
um videre non potuit. quem q̄
tidie sibi ad iudiciū immola-
uit et sumpsit. Dabebat enim
concubinam. Nuper tamen au-
diui q̄ vitam suam occasione
ut spero eiusde; visionis emen-
dare incipiat et feminam in mo-
nasterio sactinomialium in Ru-
nengen locare proponat. Nec
mibi a Bernardo moachō no-
stro recitata sunt ipsiq; ab eo-
dem Adolpho saluator corpis
sui veritatem in hoc sacramen-
to ut prefatus sum bonis sacer-
dotibus ostendere dignatur vt
consolentur in fide nutantibus
ut erigantur male viuentibus
vt terreantur ecce exempla.

Capitulum quartum.

Venerabilis episcopus Li-
uoniensis magister Lamb-
tus decanus sactorum aposto-
lorum in Colonia cum ante an-
nos paucos simul ad curiam per-
gerent imperialem et in via de
scripturis sermocinarentur eci-
am mencio habita est de corpe
Christi. decano in hoc sacramen-
to efferente fidem Christianam
episcopus respondit Ego noui

Bernardus
de Lippia.
de eo vide
Lib. 9. c. 37.

sacerdotem qui nuper oculis
corporalibus Christum in alta-
ri vidit. A quo cum decanus p-
sonam tanta visione dignam
extorquere tunc non potuiss-
ultima die quando seperandi e-
rant ab inuicem episcopus ei co-
fessus est quia ipse esset. Nec idē
decanus retulit preposito Plei-
senfi et ipse mihi. Quod vero de du-
bitantibus de hoc sacramento ecia;
suam carnem ostendat subsequens
sermo declarat.

Capitulum quintum.

Nondum puto duos an-
nos esse elapsos: quod sacer-
dos quidam de sacramento cor-
poris Christi dubitans in castro
cui nomen wickindisburg ce-
lebrauit. Qui cum in canone
de tam mirabili confusione pa-
nis in corpus Christi hesitaret
dominus ei in hostia carnem cru-
dam ostendit. Hanc cum vidisset
eciam vir nobilis wickindus
stans post tergum eius dicta
missa sacerdote in partem traxit
et quid infra canonem egerit
vel cogitauerit diligenter inquisi-
uit. Ille vero tam de visione quam
interrogatione territus confes-
sus est et non negauit se eadem
hora de sacramento dubitasse.
Et retulit uterque alteri se crudam
carnem in hostia vidisse.

Ite Vindekinus filiam habet
 Wyfridi Rimkel in coniugio fi-
 lia sororis abbisse de Rimdorp
 que mihi anno pterito eade; vi-
 sione reatauit. **V**is etia nosse
 q male vite sacerdotibus do-
 minus ondat q ab eis crucifi-
 gatur. **A**pollomius. **V**olo.
Cesarius. Audi visionem ter-
 ribile. **Ca. vi.**

Sacerdos quidaz luxurio-
 sus feminam pebatur. **E**t
 cum illi non posset habere ose-
 sum dea missa corpus domini
 mandissimum in ore tenuit speras
 si sic illa deoscularetur q vi sa-
 cramenti voluntas eius ad su-
 os libitus inclinaretur. **S**i do-
 minus q p Zachariam apptetaz
 coqueritur de huiusmodi sac-
 rotib; dices **E**t me crucifigitis
 ges tota die tali ordine male-
 ficia eius impediuit. **C**um exire
 vellet de ostio eccie sic sibi cre-
 scere videbatur ut laqar oratorij
 vertice pulsaret. **T**erritus mi-
 ser hostia de ore suo extirxit a q
 a mntis inopserat in angulo ec-
 clese ea sepehuit. **T**imes vero
 visionem diuinam sup se oia ven-
 turam sacerdoti cuida sibi familiai
 confessus est sacrilegium. **Q**ui si-
 mil ad locum accedentes reiecto
 puluere non reperit spem pais
 h formam licet modicam hominis

in cruce pendentis. **E**rat enim car-
 nea et cruenta. **Q**uid postea de
 ea factum sit vel quid sacerdos
 egeit non recordor q diu est ex
 quo hec mihi ab Hermannno
 cantore nostro cui historia sa-
 tis nota erat recitata sunt. **A**
 pollomius. **D**eterior fuit iste cru-
 cifixoribus Christi. **C**esaius.
Ver est qa si illi agnouissent
 nuq dñ; glorie crucifixissent
Iste cognitum contempsit et contem-
 pando crucifixit. **I**a; tibi satis
 pbatum arbitror q sbspecie pa-
 nis sit ver corpus Christi et
 ta a malis q a bonis sacerdoti-
 bus coficiatur. **A**pollomius.
Si sacerdotes omnes talia au-
 diret auditusq; crederent puto
 q plus q mo deifica sacramenta
 honorarent. **C**esarius. **S**a-
 tis mirabile e q nos homines
 pro quor salute hoc sacramen-
 tum institutum est tam tepidi si-
 mus cu bruta animalia vmes
 et reptilia in illo creatorem su-
 um recognoscant. **Ca. vii.**

In villa que comele dici-
 tur nocte fures etia; in-
 frigentes inter cetera etia; scri-
 ptum cu corpe domini inde tulerit
 Qui cu nihil aliud in eo pter
 reliquias et pixidem cu sacramen-
 to repissent nil proflus de eis
 curantes eandem pixidem sup fulcu-

al. komele
 al. Romel

agri ville proximi ponentes co-
fusi recesserunt. Mane cum ru-
sticus cum aratro et bobus in e-
odem agro araret venissent quod
animalia iuxta piri-
dem steterunt. Quos cum ara-
tor stimularet nec procederent
nunc recalcitrando. nunc exor-
bitando iratus ait. Quis dy-
abolus est in bobus istis? Non
enim clare videre poterat qui
a in ortu diei arabat. Diligenter
tamen circumspiciens deprehē-
dit ante pedes bo-
um piridem et
scrinium ecclesie sue iuxta illam
Tunc causam rebellionis non
ignorans omnibus in agro dimis-
sis in villam recurrat tam sacerdos
quam ceteris que acta sunt referens
Tunc omnes simul in agrum
descendentes cum cruce thuri-
bulo et cereis corpus dominicum
in ecclesiam reportauerunt. Huic
processioni interfuit Rodol-
phus pater de Houene qui mihi
ista recitauit. Silenter hono-
rem ei. Asini exhibuerunt de pla-
tea in lutum descendendo sicut
me dixisse recolo distinctio-
ne quarta capitulo nonagesimo
octauo. Audi nunc de verm-
iculis. De apibus que basilicam
corpore dominico fabrica-
uerunt.

Capitulum octauum.

Mulier quidam cum apes mul-
tas nutret et ille non proficeret
primo passim morerentur cum con-
hoc remedium circumquaque que-
reretur dictum est ei quia si corpus do-
mini inter illas locaretur mor-
bus ipsa cessaret. Que ecclesiam
adiens et se communicare velle
simulans corpus domini super
sit quod statim a sacerdote recedens
extraxit et in uno ex alueolis il-
lud locauit. Mira dei potentia
Vermiculi creatorem agnosce-
tes de fauis suis dulcissimis bo-
spiti dulcissimo capellulam mi-
re structure fecerunt in qua alta-
re eiusdem materie ei gentes sacra-
tissimum corpus super illud posue-
runt. Et benedixit dominus op-
ibus eorum. Processu temporis cum
femina idem vasculum aperuis-
set et iam dictum oratorium con-
siderasset ex patuit currensque
ad sacerdotem confessa est ei
omnia et que egit et que vidit.
Tunc ille assumptis parrochi-
anis suis ad vasculum vene-
runt apes circumuolantes et in
laudem creatoris hominibus
abegerunt. capellule parietes
fenestras. tectum. campanile.
ostium. et altare admirantes.
corpus domini cum laude et
gloria retulerunt. licet autem
mirabilis sit deus in factis suis.

mirabilior tñ in hñs minims p
dicatur. **E**le ergo aliquis de
cetero tale quid presumat refe
ram tibi rē terribilē quaz mibi
āno preterito magrā de insula
sanchi **N**icolay rētauit. **ca. ix**

Hvit i eade; insula puella
quedaz obsessa layca ta
mēquā et ego ibidē vidi. **R**eqñ
tus dyabolus a quodaz sacer
dote cur tāto tpe taz crudeliter
Hardisa de cogeme torquere
tur p os puelle rñdit. **Q**uare
bene et optime meruit. **I**psa al
tissimū sup olera sua seminauit
Qui cū verbū min⁹ intelligēt
nec ille exponere velz. sacerdos
feminā adñt. quid de ea diabo
lus dixerit expo fuit. monēs ne
notaret si intelligeret. **Q**ue sta
tim culpam cōfessa est dicens.
verbū bene itelligo qđ nunq̃
tñ hominī p me publicat⁹ est
Qn̄ iuūcula erā et ort⁹ excolē
du; suscepissē nocte quadā
mulierē vagā hospicio recepi.
Cui cum dāna orti mei exposu
isse; asserēs omia holera ab eru
cis deuorari. **R**espondit illa. **B**o
nā te instruā medicinam. **A**cci
pe corpus dñi et omīne illud
sicq; sup holera spgas et stat⁹
lues cessabit. **E**go misēā cui ma
ior cura erat de orto: qđ de sa
crāmēto cum in pascha corp⁹

domini suscepissē et extract⁹;
de ore fecissē sicut edocta fue
rā. qđ holeib⁹ in r̄mediū mibi
teste dyabolo factū est in torm
tu; . **A**pollonius. **C**rudelior
erat mulier hxc ministris **P**yla
ti qui **I**esu mortuo pperunt
ne ossa ei⁹ cōminuerēt. **C**e
sarius. **I**dcirco vsq; hodie luit
maximū id pecūm et sunt cruci
atus eius imauditi. **A**ttēdant
hanc penā et si non culpā qui
deifica sacramenta ad tempō
liā vel quod execrabil⁹ est ad
maleficia cōuertunt. **E**cīaz ver
mes si reuerēciā circa hoc sacra
mentum negligant aliquādo
pena mulctatur. **Ca. x.**

Anno p̄terito cū quidaz
ex sacerdotibus nostris
coram episcopo **T**heodico mis
sam quotidianā de domina no
stra celebrar⁹. **I**n ipsa hora fra
ctionis musca grandis circa et
supra calicem volitā cepit ita
importune ut quasi vi velle in
trare videtur. **S**acerdos timēs
ac tremens euz man⁹ haberet
occupatas et muscā exsufflar⁹
nec pficeret. **D**enricū diaconū
qui hora eadē episcopo pacē
porrigebat tussiendo crebrius
aduocauit. **T**ūc illa alacri vo
latu altius latens presūpcōis
culpam ibi luit qđ p⁹ morulā

Distinctio **R**ona

cōpleta sumpcōne atq; abluci
one intuentē sacerdote quem
turbauerat quasi lapillus int̃
cōle et calice; exticta ruit. **Quā**
diaconus de altari proiecit. **¶**
Apollonius. **S**atis me delectat
horum oratio. **¶** **C**esarius. **E**
ciam dom̃n⁹ in simplici pane
tanto sacramento assigto q̃n
q; miracula opatur. **¶** **Ca. xi.**

1221 **N**ondum annus ut puto
transiit q̃ hostie plures a
ministris propter fissuras siue
pustulas reprobate in **E**bbā
co in fenestra altari contigua
proiecte sunt. **A**ccedentes vero
mures omnia que erant extra
circulos deuorabant litteras et
que intus erant in nullo penit⁹
ledebant. **S**acrista ista cōfide
rans reputauit p̃ miraculo. **¶**
Apollonius. **Q**uid est queso
q̃ mures vel vermes in sacram̃
to altaris comedūt? **¶** **C**esari
us. **S**pēs tm̃. **I**n illa **C**hristus
videtur et tangitur et ab indig
nis iniuriatur. **C**orpus eius ve
rum qd̃ sub illa latet glorifica
tum est. **E**t quia immōrle est ñ
potest corrumpi quia splendi
dum est. nō potest a nobis vi
deri. quia subtile est. non pōt
a nobis palpari. **A** sacerdote
quidē tenetur s; non tangitur
nisi mediante specie. **S**pecies

De sac. cor. et sag. **C**hristi

ipsa videtur. tangitur. frangit̃
masticat̃. faciat corrumpitur et
iniuriatur. **Q**uando aliqd̃ horū
attribuitur corpori **C**hristi de
specie debet intelligere. **T**anta
est gloria hui⁹ sacramenti vt
non solum bruta in quibus ai
ma motabilis est. sed et insen
sibilia elā virtutē ei⁹ faciāt ver
bi causa. **¶** **Ca. xij.** *supra lib. 8. c.*

Tempore illo quando ma
nifestari ceperunt hereses
Albieses quidā maligni. vir
tute dyabolica suffulti quedā
signa atq; portenta ostēderūt
q̃b⁹ et easdē hēses roborauerūt
et mltos fidelium in fide s̃buer
runt. **S**up aq̃s ābulauerūt et
nō sunt submersi. **C**ernens hoc
sacerdos quidam fide catholi
cus et vita religiosus sciens ve
ra signa cum falsa doctrina eē
non posse. corpus dom̃ni cum
p̃ixide ad flumen vbi illi popu
lis suas ostensuri erant virtu
tes deportauit. **D**ixitq; in audi
encia omnium. **A**diuro te dia
bole per eum quem in manib⁹
p̃orto ne in hoc flumine ad hu
ius populi subuersionem per
hos homines tantas exerceas
fantasias. **P**⁹ hec verba illis sup
vndas fluminis ābulantib⁹ vt
p̃⁹ sacerdos turbat⁹ corp⁹ dñicū
i flūe iactauit. mīa xp̃i potēcia

Mox enim ut elementum tetigit sacramentum fantasia cessit veritati. et pseudo illi facti qui plumbum descendentes in pretendum sunt submersi. Dixit vero cum sacramento statim ab angelis blata est. Videns sacerdos hec omnia de miraculo quidem exultavit. sed de iactura sacramenti doluit. Totam vero noctem in lacrimis et gemitu transiens manepixit: cum sacramento repit super altare. Hec nobis eodem tempore relata sunt. Aliud in mari de corpore domini contigit miraculum quod non fileto. **Ca. xiiij.**

Quando in ista magna expeditione naues ex omni parte Alemannie congregate matritrauerunt. ob causas diuersas preceptum est sacerdotibus ne in aliqua nauis corpore dominicum seruaretur. Que cum omnes iussis obtemperaret una sola nauis frisouum obedire noluit que citius inobediencie penam soluit. Dei siquidem iudicio fracta est et prius seruans corpus domini cum ceteris que in nauis erant eiecta. Domini vero alijs nauibus subuentibus liberati sunt. Et ecce videt eminens pixidem in pelago natam: que tam celeri motu ad naues festinabat ut velificare videretur. Que cum in nauim vnaz

recepta fuisset aliud in ea visum est miraculum. Cum opculum eius esset patulum nec zona circa nodum firmatum inter vndas illas procellosas ne vna quidem guttula intravit. Hermanus decanus sancti Vereonis in Colonia qui prius fuit et hec vidit per magnum miraculo ea solus recitare. Terra enim in hoc sacramento suum recognoscit auctorem. **Ca. xiiij.**

Pebanus sancte Colube in Colonia cum in quadam solemnitate paschali populum communicaret hostia de manu eius lapsa cecidit super pavimentum lateribus stratum. Ut autem dominus se ostenderet dominum terre sicut et maris. mox ut hostia quantum ad speciem modici potestis lapidem tetigit lateris illi durici accessit. ita ut circulus et littere in illo apparerent: quemadmodum fieri solent cum molli cere sigillum imprimatur. Sacerdos territus mox hostiam leuauit et laterem eruit. In quo cum tamen ipse quod multi alij tamen miraculum vidissent et expauescent: consilij inops sacerdos: locum tam mirabiliter hostia signatum rasit. Puluerem ponens inter reliquias. Huic miraculo Arnoldus monachus noster dicit se interfuisse. Ut etiam dominus ostenderet in aere potentiam

suam tale quid fieri permisit.

Capitulum. xv.

an Honraie.

In villa cui Daynrode vocabuluz est. sacerdos qui dain est nomine Euerbard? Hic ante anos paucos. ad ecclesie eiusde festiuitatem uicinos sacerdotes couocauit. Solemnis antibus eis in xpsis circa altare a infamentibus. Un? ex eis pixidem que super altare cu corpore dñi pedebat casu euitit: a quicq ex ea hostias excusfit. Quod ubi coperunt ceteri mox organa sua suspenderunt. Querentibus eis hostias a nō inuenientibus populo eiecto a foribus obsecatis. dum omnes angulos perscrutarentur nec copererent. Unus eorum diuino nutu ambitum qui erat circa murū ascendit. ubi easdem hostias in modū crucis dispositas attendit. Erat enim idem circuitus pixidi multo altior. Obsequēs aer suo domino corpus eius de pixide lapsum excepit ne super terram laberetur. Vbi ab angelis susceptum in locum illum sblimem deportatum est. Nec mihi a methilde magistra de Vsenmich relata cognouit aigm sacramenti huius virtutem.

Capitulum. xvi.

an Vischenig
al. Husennich.

Non est diu q̄ quedam ecclesia i prouincia nostra exusta est. Cuncq omnia que cremari poterant in cinere fuissent redacta flammis sopitis homines intrantes solam pixidem cu corpore Christi ille sam super altare repperit. Qd p miraculo magno sicut reuera fuit. Corado prior loci sacre Marie a alijsq pluribus referentes. deum glorificauerunt. plurimum per hoc in fide cofortati. Ecce habes ex hñs que dicta sunt euidentissima argumenta q̄ omni creature rationabili vt homini irrationabili vt animalibus insensibili aque scilicet terre aeris. a igni. manifestata sit virtus huius diuini sacramti. **A**pollonius. Satis mihi probatum est q̄ sub specie panis sit verum corpus Christi. Nunc autem verum eius sanguinem esse sub specie vini. si milibus mihi exemplis ostendas. **C**esarius. Noueris con similes causas esse subsequentiū visionum quas a precedētū Quibusdā vt iustis forma sanguinis ostenditur ad deuotionis sue remuneratione. De sacmto dubitantib? ad ofortōnē Male uiuentib? ad correptionem. Ecce exempla.

Capitulum. xvii.

Bonememorie Daniel abbas **S**conauie. qñq; pñoster cū in die quadā missam celebraret formā humani sanguinis in calice vidit. Et qā tūc tps nō fuit sibi oīa? alicuius mōelis eandē visionē neq; q; sibi ad iudiciū h; ad osolatiōe cōcessam sperauit. **V**itius visionis testis est **B**erhardus monachus noster aliqñ canonici ei? in ecclia maiori **C**oloniē. **C**ompetur igitur visio hē visioni **B**odeschalci: q; dñm vidit s; specie pais i for mā infantis sicut dictum est capitulo scđo **P**ro eo q; aliqñ forma sanguinis q;busdā de sacramēto dubitātib; oñ datur ad cōfortaciōe; s;mo sequens declarat. **C. Ca. xvij.**

Heplard? sacdos de **V**uniusdoep: cū die quadā in ecclia dēville missam diceret de sacramēto ex immisione dyaboli piculose dubitar; qñ vñtum est ad oīonem dñicam vbi calix discooptus deponi solet. hūam cruozis specie; in illo vidit et expauit. **A**c si ei diceret domin? **S**i nō credis sacramto: veritatē discas expimento **E**t cū fides via sit ad specie. spēs hēc sanguinea te reducat ad fi

dei durallit aut forma illay s; ad sup̄tioē; **I**nterfuit idē mīsse **H**ildebold? comes de **L**imberg vir fidei ope parū catholicus. **H**eplardus vero sibi timens: mgro **J**ohanni decano **A**quēsi visionē retulit. a quo illā ego didici. **Q**uāte; huiusmodi visiones qñq; fiant nō solum ex culpa sacerdotis pmo etiam ex phidia circūstantiū s;sequens pbat exēplū. **C. Ca. xix.**

Retulit mibi iā dñs mgr **J**ohānes aliā de sāguine dñi visionem satis terribilem. **C**ū in ecclia sacri **V**ualburgis in **H**ildensheim. vñ ip̄e oriundus est sacerdos missaz celebraret nomine albert? cuius qdā p? tergū eius stans. cū ea que ibi tractabātur mñn? crederet li quozē ita in calice exundaē vidit. vt ad mīstar olle feruentis supfluens totaz altaris supfici emopiret. **Q**ua visionē satis est territus. et spero q; p illam ad fidē sacramenti sit reductus **H**abebat autē liq; exuberans formā sanguinis hūam. **A**c si ei voce **C**hristi diceretur. **E**go i ara crucis ppter te sicut aqua effusus sū et tu de medicina tua dubitas. **C. Ca. xx.**

Iohānes past. cor. de **R**asene frater carnal mōchi

*vide Hist
S. Engelberti
lib. 3. c. 5.*

Rasen.

nostri **B**ernardus missam quādam die celebravit et ministravit ei scolasticus quidam adultus nomine **H**artuicus. Qui cum post perceptionem corporis et sanguinis Christi vinum calici infunderet. visibilis cruoris formam in eo vidit. Sacerdos vero videre non potuit. et ideo forte quia ipse in culpa non fuit. Idem adolescens clericatum deserens factus est miles et usque hodie se Christi sanguinem fundere ostendit. quia multos deprendatur. et affligit. Referam tibi aliam visionem de qua mihi non constat utrum propter sacerdotis aliquod meritum siue culpam vel custodiam onosa est. **xxi**

*In Twentia
Tractat. alius
epiduri eig=
deni nembu
et ad hunc
in pncatn
Westphalia*

Hilbrandus sacerdos de Mescede iuxta Couardi am cum die quadam missam celebrare. facta transsubstantiatione sanguinem sacramentalē sepedicto modo transformatus vidit in calice. Volens tantum miraculi habere testes duos milites ex prochiānis suis quid de missa ei? itererāt aduocavit. Qui cum non vinum sed cruoris speciem cum sacerdote vidissent expauescerunt valde. multum tamen confortati sunt in fide. **A**pollonius. Satis expeditus fuit de sacerdote et circumstantibus.

h miror si aliquando huiusmodi miracula contingunt propter eos qui pntes sunt. **C**esarius etiam frequenter. **Ca. xxii**
Sacerdos quidam in dioecesi Coloniensi. quadam die missam celebrans iusto dei iudicio calicem cum sanguine in canone fudit super corpale. Quod statim humani cruoris cepit formam. Cuius dicta missa sacerdos nimis merens super calicem illud crebrius lauisset rubrum colorem abluere non potuit. Tunc amplius territus oraciones omnibus suis prochiānis instituit. corporale lauit. h non profecit. Quo viso tollens secum sacrum lintreum Rodolphum scolasticum Coloniensem. virum magni nominis accersuit casum exposuit. corpale ostendit et quod nullo liquore color ille sanguineus abluu. nullaque arte siue oratione potest deleri. contestatus est Cui ille sicut vir prudens respondit Est ne aliquis in prochiāria quod de hoc sacramento dubitat? Runt sacerdos Est quodam inclusa quod frequenter in de dubitat? At ille Ondite illi forte ideo de vestigia sanguinis in hoc corpali deleri non sinit quoniam eis vis illa in fide roborat? Quod fecit fuisse expauescit melius et credidit.

nde? pristinū colore; in libro
reformavit. **Ca. xxiii.**

Simil' casus cōtigit apud
nos. sine tamē dissimili.
Cū sacerdos quidā; in ecclia cū
in nomē exidit sicut a sacerdo
tis missa; festinant' a negligē
ter diceret calicē fudit. Tīmēs
vero p̄ tāta negligentia si ad
aures p̄latorū deuenir; diuici?
ab altaris officio suspendi casū
suppressit. Dictaq; missa corpe
rale cōplicauit a abijt. Estima
bat enim qd nemo uidiss. Erat
enī sacerdos ille a forte adhuc
est male vite. Vagus a negli
gens valde. Cāpanarius vō
quā negligentia minie latueat
post discessu; sacerdotis corpe
rale reuoluit. ⁊ ecce sāguis ru
bens ac madēs in om̄ibus parti
bus per quas liquor calicis de
fluxerat apparuit. Territus ho
mo de tā mirabili visione statū
Coloniā cucurrit. Cōradū nūc
prepositū maiore; tūc decanū;
ceterosq; priores conuenit. Et
quid predcō sacerdoti otigeit
quid viderit p ordinem reci
tauit. Cui preceptū est ut tali
die allato secū corpali Coloni
am rediret. vt a veritatē plenū
us agnoscerent. a qualiter de
tāta negligentia satisfaciendū
est plenū deli beraret. Ego eq

de tpe veni Coloniā. a recitata
sūt mibi om̄ia hec a Bernhar
do maioris ecclie canoico. Quid
vero post hec actū sit nō intelle
xi. Est ne tibi adhuc satisfaciū;
toti tantis exēplis an adhuc
plura requiris? **A**pollonius
Dicit mibi satisfecit oīo tu a vt
iā nō dico creda; s; qd āplius
est sciā post cōsecracōnē s; spe
cie vini vrū eē sanguinē Chri
sti. Cū enī apostolus dicat fidē
eē s;btāciā rez sperādaz argu
mentū; nō appntū. q; visu tam
manifeste ut dēum est p̄cipiū
tur iam nō credūtur. s; sciūtur.
Qd s;btāciā rez sperādaz argu
mentū; nō appntū. q; visu tam
manifeste ut dēum est p̄cipiū
tur iam nō credūtur. s; sciūtur.
Qd s;btāciā rez sperādaz argu
mentū; nō appntū. q; visu tam
manifeste ut dēum est p̄cipiū
tur iam nō credūtur. s; sciūtur.
Cesarius. Adhuc s;btūgā duo
exēpla p que cognosces q; ecī
am qnq; dñs in simplici liquo
re opetur miracula ad honore;
tāti sacramēti. **Ca. xxiiii.**

Sacerdos qdā; sicut mibi
alius quidā; religiosus
sacerdos rtulit infirmū aliquē
visitauit. Erat idē infirm? lap
sus admodū religiosus. Qui
ait sacerdoti. Dñe mī hodie cele
braſtis. Rndente illo. Ecīa; E
grotus s;btūxit. Peto vt man?
quibus tractastis sacru Chri
sti corpus a sanguinē corā me
abluatis. Erīto; mee infirmita
ti eadē ablutio antidotū. Qd cu;

Distinctio Nonā

feciss. aqua in cratera mundā recepta est. De qua cum bibisset infirmus residuā in cistam poni iussit. et diligenter opiri. Postea cum eandē aquam requireret puer ad cistam accedens non aquam in cratera. sed purum sanguinem reperit. Quo illato pro sacerdote missum est. a quo in ecclesiam deportatus. inter reliquias positus est. **A**pollonius. Quid sentis de sanguine istos? **C**esarius. Non credo fuisse Christi sanguinem. quia aqua in illū minime vertitur. nec vinum quidem absque deita sacerdotis benedictione. Deus vero ob deuotionem hominis. elementum mutauit ut ostenderet quod eundem sanguinem quem sacerdos continue sumit in ecclesia sacramentaliter. fidelis quisque in omni loco possit sumere spiritualiter. **Ca. xxv.**

Endenich
hodie dicitur.

Quedam nobilis femina de Entenich sicut a quodam edocta fuerat. terciā ab lucionem ex digitis sacerdotis in pane recepit. credens si eandem per quatuor partes agri sui reconderet. quod nulla aeris interperies vel grando segetes lederet. Panem interim in scrinio suo reponens. Dum tempe oportuno accederet. quatinus eum per agrum

De sac. cor. et sag. Christi

suum diuideret. in sanguinem coagulū eum vidit conuersum. Territa nimis marito eum ostendit atque sacerdoti. Pro qua re omnes a prioribus Coloniensibus citati. sacerdos satis punitus est. illis vix se excusantibus quod nullū foris in causa maleficiū. Non enim placet deo. si ad aliquem vsus tepales sacramenta illa outantur. **A**pollonius placet quod dicitur. Nunc peto ut exempla proferas de digne officientibus? **C**esarius. Prius tibi ostendē volo quālis esse debeat vita sacerdotum digne officientium. **Ca. xxvi.**

Gloria vite sacerdotalis induobus precipue consistit castimonia videlicet et scientia. Debet ei castitas esse et habitus. Exemplū castimoniae habes in Zacharia patre Iohannis de quo Lucas sic ait. Et factum est ut impleti sunt dies officij eius. abiit in domum suam. Vicis sue tempore pontifices templi tantum officijs mancipati non solum a complexu uxoris. sed etiam a domo et ingressu abstinebant. Non stris aut sacerdotibus a quibus non carnalis successio. sed spiritualis profectio queritur qui quotidie presentantur esse altari perpetua castitas indicatur. Quod ostendit Malachias qui dicit. Angelus sciendarum est.

in legem ex ore eius requirent
Dicitur est qd **Dei** sedebat ante
 fores tabernaculi vt mderi oi
 quent. **A**udi quid illitterato
 sacerdoti p **Osee** dicatur **Quia**
 in sciam repulisti: repellā te ne
 sacerdotio fungaris imbi. **A**
Apolloni **R**ū quid sacerdotes
 illiterati repellendi sunt a do
 mino? **C**esarius **R**ō h qd?
 de yfus scie exterioris. habeat
 vt predictum est lumbos pre
 cinctos a lucernas ar dentes in
 manibus id est opa bona. **Q**
 si sibi omittos illuminare non
 valēt verbo predicacōis. ad
 diuinū amorem illos accēdere
 studeant exēplo bone cōuersa
 cōis **I**ntroiēs sacerdos ad al
 tare lauare debet faciē os a ma
 nus. **I**d est maculas cogitacō
 nis. locutionis. a opū **I**n labro
 eneo: qd fecit **Moyles** ex spe
 cul mulierū. **A**qua est otritio
 māter giū ofessio **Q**d illa ab
 luit: ista abstergit. **S**pecula
 mulierū sunt exēpla scāru; am
 maz. fides scilic; **Abrahe**. obe
 diencia **Isaac**. lenitas **Iacob**.
Mansuetudo **Moyse**. humili
 tas **Dauid**. zel **Helye**. pietas
Iosie. castitas **Daniel** **I**n hīs
 si sacerdos se osiderauerit facile
 cognosceat suam imperfectōne
Apolloni **R**ual eē debeat

cōficiens satis ondisti. **N**unc
 me expedias i quib? osistat po
 tētia cōficiendi. **C**esarius
Rue de hīs legi vel audui
 paucis explicabo. **C**a. xxvii
Aria exiguntur in sacerdo
 te vt possit cōficere. ordō
 verba intencio. **Q**uartū ē sba
 pais a ymī. **A**pollōi **R**uid
 si in calice post bndcōnem pa
 mis ymū p negligentiam non
 eēt i calice? **C**esarius **E**x cō
 fuetudine ordinis nostri cogi
 mur credere ibi eē corp? **C**hri
 sti qd benedictione; panis nō
 repetim? h calicistm **S**imile se
 cio si sacdos p? placōne verbo
 rum illoz. **H**oc ē corpus meū
 subsister; neq; calicis benedi
 ctionē pficē possi **M**agr petr?
 cātor a sequaces eius hoc non
 cōcedūt. dicētes nō posse fieri
 trāsubstāciationē panis in cor
 pus **C**hristi donec plata sine
 hoc verba **H**ic est sāguis a cetā
Ruid? multi doctoz; contra
 dicere videntur in suis scriptis
 similiter a verba euangelica.
Prius domin? benedixit porri
 gens illū discipulis ad mādu
 candū. iā non panem: s; corp?
 suū. **P**ostea q; cenatur est aliq
 interuallo iteriecto bndixit ca
 licem. **R**uid dicere audeat ibi
 non fuisse corpus **C**hristi nisi

calice prius consecrato **N**ullus
omnino **A**pollonius **E**st ne
in tali casu sanguis Christi
Cesarius. Etiam non in calice
sed in corpore. Non enim corpus
Christi est sine sanguine. Nec
tamen inest per conuersionem.
quia ante prolationem horum
verborum hic est sanguis vinum
non est conuersum in sanguinem.
Apollonius. Da mihi exem-
plum quod sub specie panis sit
corpus Christi antequam calix be-
nedicatur **C**esarius. Sup-
ius capitulo secundo habes ex-
emplum in visione **B**odescalchi
qui mox prolatis huius verbis
Hoc est corpus meum. vidit
Christum in forma humana
Apollonius. Si statim Chri-
stus est ibi totus superflue vide-
re mihi calix consecrari. **C**e-
sarius. Sub duabus ergo spe-
ciebus celebrat hoc sacramentum
ecclesia. ut anime et corporis sus-
ceptione in Christo et utriusque li-
beratio in nobis significetur.
Nec plene sub utraque. nec minus
sub altera tantum sumitur hoc sacra-
mentum. Eadem enim ratio est ut ait
Dilatus in corpore Christi que in
mana precessit. De quo qui plene
colligebat. non amplius habet
nec qui minus pauperat. minus
inueniebat **A**pollonius. Satis

de huius expeditur fuisse. **C**esarius.
Non inutiliter huius premissis vi-
deamus quantum gratie et glorie
mereantur sacerdotes digne con-
ficientes. **C**a. xxviii.

In hemmenrode sacerdos
quidam senex **H**enricus no-
mine ante paucos menses defun-
ctus est. vir sanctus et iustus. qui an-
tis plurimis in eodem cenobi-
o fuerat sacrista. Die cum die
quidam in choro conuersorum
ad altare sancti Iohannis baptiste
celebraret quidam ex conuersis cir-
cumspectantibus saluatorem in effigie
hominis in manibus eius ostendit
Ipe tamen sacerdos non vidit. Nec in re-
tulit quodam ex senioribus domus
illius. **C**a. xxix.

Quoniam in eodem claustro et
ad idem ut puto altare
dominus **H**ermannus die qua-
dam missam diceret **H**enricus
conuersus de Hart cuius super
sepe meminimus. in canone colum-
bam miri candoris iuxta cali-
dem vidit residentem. Vidit
et ante sumptionem infantem
pulcherrimum qui ex manibus
eius versus quod ad summum cru-
cis ascendere visus est. Qui mox
descendens sub specie panis a
sacerdote sumptus est. Ex qua
visione colligitur quod sub specie
panis sit veritas corporis dominici.

illa ineffabilis tñsubsta
nato autoitate fiat spiritus
Hermanus vero visionē non
vidit. **A**pollonius. De malis
sacerdotib⁹ questio mihi nul
la est. quare aut tñm sacerdo
tes ei quē in altari eē credūt nō
vidant. satis ammiror. **C**e
sarius. Ut nō vidēdo. s. creden
do amplius mereatur. fides vt
ait Gregorius nō habet meri
tum cui humana ratio p̄bet ex
pimentū. Cū idē Herman⁹ tūc
prior existēs in Dēmēro de no
de quadā infra matutias deu
oralis vt sibi reuelare aliquid
dignaret de statu suo. morit
reliēs oculos clausit. quidā
ei assistens fotrū i quali cūbi
a cōiūantib⁹ portari solent ar
geti oñdit. Ipse vero sic mihi
retulit oracōis premisse remi
niscens. cū intra se diceret. quō
ptinet ad statū tuū visio fotri
hui⁹. ille statū supiorē; thxam
cui⁹ cacumē in nodū desiebat
manu suspendit. et ecce vidit
piridē dominici corpis catena
aurea ex eodē nodo depēdente;
Sicq; visio disparuit. Et o g
nouit pri⁹ corpus fuisse dñi
cum qd iugiter in thxam sui cor
dis p memoriam circūferre cō
fuerit. sperās ex hoc suū statū;
in oculis dñi min⁹ eē despectū;

Quātum in sacerdotibus dig
ne celebratibus grā ascendat.
et merita crescat visiones sub
inxe declarāt. **C**a. xxx.

Noui quendā sacerdote;
ordinis nostri qui hanc
gratia accepit a dño ut quoci
ens cū deuotione missam cele
braret p totū canonē vsq; ad
sacramenti pcepcoe; i aē ad mē
suram pedis vnus se stare seti
at. Nec mirū deuotio enī ignea
est et semper mittitur furfur. nec
magnipēdo: si qñq; sibi attra
bat suū exterius domiciliū. In
terioꝝ vero eius casa siue domi
ciliū mensē. In qua maiorem
habet potestātē qillud i celū;
sbleuat. Cūq; tātam gratiam
ab alio quodā sacerdote eius
amicissimo cōpisse; scire vles
veritatē nō absq; timore ab ip
so cepi sciscitari que audieram
Quā statim rubore pfusus. euz
me cōfundē nollet ita eē cōfes
sus est. Quando festinant et fi
ne deuotione celebrat vel quā
do strepitu circumstantiū impe
ditur. predcā ei gratia s̄btrahi
tur. **A**pollonius. Quantum
ex hñs collego sumū silentiū
sacerdotis deuotio i missa filēto
requirit. **C**esarius. Verum
dicis. si sacerdos legalis oratu
r? p salute populi sol⁹ intriuit

Distinctio Nonā

in sancta sanctorum et omnis
populus sicut de Zacharia
legitur erat foris expectans.
hora incensi ne orationem impedi-
ret. quanto magis sacerdos
gratie qui non iam corruptibi-
levna gente sacrificium. h. pro
totius mundi salute pater of-
fert filium. summam in altari
pacem requirit et silentium.
Vnde et beatus Ambrosius p.
euangelium monere solebat
populum ut a tussi et omni in-
quietudine se temperaret tem-
pore canonis. Q. vero deuoti-
o ignea sit et sursum mittatur ut
prefatus sum sequens visio de-
monstrat

Capitulum. xxxi

1220.

In villa Brabancie an-
te hoc biennium moechus
quidam defunctus est nomine
Ulricus iuuenis disciplinatus
et valde gratiofus tam corpore
quam mente virgo. Die cum in
murco die quinto decimo ante
mortem suam missam celebra-
ret sicut mihi retulit loci pre-
dicti prior. Venerabilis inclu-
sa Vda nomine cui deus multa
revelare consuevit. globum igne-
um super caput eius conspexit. E-
rat enim tunc temporis Bran-
giarius. Qui cum infirmus
in extremis ageret et abbas de

De sac. cor. et sag. Christi

esset. dixit ei quidam ex circum-
stantibus. velletis dominum ab-
batem modo videre? Etiam inquit Val-
de illum videre desidero ut preses
ego audere possim mihi eunti ad
nuptias. Et adiecit Cras habe-
bitis propter me festum scilicet du-
as missas. R. ita factum est. Na
altera die dicta missa in conuen-
tu. Post primam erat enim ka-
lendis octobris. animam vgi-
neam efflauit. que a celestibus
panimphibus suscepta in ethere-
um thalamum ad nuptias agni
et ad amplexus sponsi deducta
est. p. terciam vero celebrata pro
eo missa solemnitatem in conuen-
tu. secundum quod ipse predixerat terre
commendatus est. Et sicut mihi
dixit dominus. Vuilhelmus
nunc abbas vilariensis. tunc
prior ibidem ne vnum quidem pec-
catum mortale deprehendere
potuit in eius extrema et gene-
rali confessione. fuerat siquidem
magne spei Iuuenis vultum
habens angelicum. moribus
bonis adornatus. natione Co-
lomenis. predicti vero sacer-
dotis personam mihi prode-
re non licet. Est enim vir tante
perfectionis. ut tanta gratia
dignus sit et verbis eius non
credere. si tibi propalaretur sa-
cilegium iudicares Apollonius

Ubi quantum ad predictam
visionem simile iudicio sancto
Martino. De cuius capite cum
altare benediceret etiam globus igneus
emissus. **C**esarus. In
utroque signum fuit magne deuotionis
cuius auctor spiritus sanctus est qui in igne
super apostolos appuit. Vnde non immerito a
sacerdote ante canonem sursum cor
da habere monemur. // ca. xxxiii.

Alii item noui sacerdos
tunc accedenti ad altare
tanta dominus sepe contulit deuotionem
ut esset uentus eius sicut scriptum
est in Job quasi mustum absque
spiculo quod lagunculas novas
disrupit. Et sicut ipse mihi con
fessus est adhuc enim uiuit tam
uolentes motus nonnunquam in
corde eius deuotio excitauit: ut
pectus disrumpi videretur. Opte
bat enim motus eosque propter
circumstantes reprimere. Que
peccatorum vincula huiusmodi
impulsus non disrumpere. Huius
ogruit id dauidicum. Disrumpi
sti vincula mea tibi sacrificabo
hostiam laudis et cetera. **A**pol
lonius. Puto quod valde mundis
manibus sacrificent qui tam
flameum pectus habent. **C**e
sarius. Quod huiusmodi sacerdo
tes non solum mundas sed lucidas
tempore sacrificii manus habet ex

pla sequencia declarant. // ca. xxxiii
Omnem die quadam sacerdos
quidam in monte sancte
Walperberg.
Vualburgis missam celebraret
religiosa virgo Rigmundis cuius
memini in distinctio octa
ua. capitulo septimo per tergum
eius stans: hostiam in eleuacione
tanta lucidissimam vidit et tam
perspicua ac si fuisset crystallina et
radio solari plustrata. Nec im
pediebant pollices sacerdotis qui
bus hostiam tenebat in aliqua
parte hostie claritatem. quod ea
dem gratia pollices notabatur. Nec
duo tamen sanctam ibi fuisse puto
transubstanciacione. Vocabat
autem sacerdos Vuilhelmus etate
quidem iuuenis. sed vite regularis
in capella iuxta Ruffiam professus
visionem hanc Rigmundis ipsa
superiori nostro Berlaco retu
lit. et ipse mihi. **A**pollonius
Si tanta clauitas fuit in pane
ut opiaris benedico puto magnum
esse fulgore in ipso corpore
dominico. **C**esarus. Hoc se
quens visio prodit. // ca. xxxiiii

Omnem eadem Rigmundis
sicut ab eius ore audiui
in predica ecclesia ad missam ma
tutinalem staret infra canonem
circa sacramentum maximam con
templata est claritate. Putans
primo quod radius solis per fenestram

Distinctio **R**ona

demissus altare illustraret ppi
us accessit. et ecce claitas eade
sensim se oculis eius subtraxit
Et intellexit statim qd lux eadem
fuisse ex claritate corporis Chri
sti non ex sole naturali cuius or
tu eadem hora longe precesse
rat. **D**e ipsa vero Richmunde et
de eius deuotione circa illud sac
mentum mira dicturus sum. **Q**uoniam
vero gracia concipi accedebat
ad altare aliquando ante percepti
onem. aliquando post latebat te
nebatur. trahebatur. nunc men
tis excessus. nunc corporis defectum
incurrere ita ut dicere posset
cum Iheremia. **F**actus est quasi ig
nis flammigerus in ossibus meis
et deficiam sufferre non sustinens
Videntes hec sacerdotes sepe
turbabantur et circumstantes
admirati sunt. **H**ec de sacerdoti
bus digne celebrantibus deum suf
ficient. **V**is nunc audire aliqua
de hijs qui digne accedunt et
tamen sacerdotes non sunt?
Apollonius **V**olo et desidero
valde. **C**esarius **R**onam apud
deum mereantur glorie et dulcedi
nis quantum gracia et fortitudinis
quantum salutis et honoris dig
ne communicantes siue commu
nicare desiderantes varijs tibi
pandam exemplis. **D**e femi
na religiosa **B**rabantie: qua

De sac. cor. et sag. Christi

Christus suis proprijs mani
bus communicauit.

Capitulum. xrv.

Nondum duo anni sunt elap
si quod quedam religiosa fe
mina in Brabantia **V**dano
mine de villa que Thorinba
dicitur ardens nimis comuni
care desiderans gratiam eandem sibi
a sacerdote suo impitri humili
ter et instanter postulauit. **A**
quo repulsam passa dicente il
lo non debere feminam laicam p
libitu suo communicare sed certo
tempore fleuit et ingemuit. **C**
uius ardorem sumus sacerdos at
tendens non diu passus est eam
fraudari a desiderio suo. **E**adem
enim nocte cum in stratu suo iaces
vigilaret et orationibus vaca
ret saluator cum multo splen
dore cubiculum eius ingressus
Pridem in qua corpus eius in
ecclesia solebat poni proprijs mani
bus portabat. **F**rat quoque cir
ca eum flagrantia miri odoris
et multitudo angelorum in cir
citu eius qui concorditer can
tabant anthiphonam. **S**pe
ciosus forma pre filiis hominum
et cetera. **C**umque illa fixata ad
tantam gloriam stupet stans
coram ea dominus ait. **R**uia sa
cerdos ille corpus meum tibi
negauit nec te communicare voluit

ego meis manibus te cōicabo
Quod fecit hostia vna; de piri
de tollens. **S**icq; recessit. **E**at
autē alia femina religiosa eius
sola in eodē cubiculo iacēs a
ipā vigilans. q̄ omnia que di
cta sunt vidit. **Q**uod cū ignora
ret altera estimans ea; sopore
fuisse depressam mane sciscita
ta est ab ea. vtrū na; aliq̄d vi
diss̄. **R**ue rēdit. **E**ciam hec a
hec de te vidi. **T**ūc cercior de
visione effecta mox eciam in
trauit. altare adiit sacerdotez
p̄ quas dā verborū ambages
quid de corpore domini facē vel v
bi illud ponere soleret interro
gavit. **C**ui cū locū ostendiss̄ sub
iecit. **O**hi mihi sep̄ hic liceret v
sari a respicē ad locum hunc
sc̄m. **P**etuit eciam sibi thecam
referari. **Q**uod cū factū fuiss̄ ait
sacerdoti. **N**ostis domine: quot
hic iussueritis pticulas? **S**ic
enī hostias vocare solent. **R**ē
dente sacerdote **E**tiam optime
Subiūxit mulier. **R**ogo vt nu
meretis illas. **Q**uod cū ille feciss̄
a vna minus repiss̄. ex nimio
terrore pene amens effectus:
corruit a fleuit. **C**ūta siquidē
fir matula tā scrinij q̄ piri dis
salua inuenerat. **T**ūc cū femi
na cōsolata. q̄d viderit vel q̄d
de hostia actū sit exposuit. mo

nens ne de cetero a tāta grā tā
vehemens desiderū repelleret
Hec nob̄ relata sunt a Iohan
nemonacho nostro. qui eodē
tpe de predcā villaxmēns ve
raciter ea ibidē contigisse cog
nouit. **A**pollonius. **S**ūnd cā
sit gloria domini de loco sacro
suo. **C**esaris. **N**on minois
glorie est q̄d sequitur a si nō
tam manifestū. **C. Ca. xxxvi.**

In villa Lubtelare q̄ du
obus mulieris distat a
Colonia vidua queda; hone
sta a religiosa erat. **H**ildegun
dis nomine amica dñi **H**enri
ci abbat̄is nostr̄i. **H**ec more ei⁹
vidue euangelice pene nunq̄
recedebat de tēplo ieiunij a ob
secra cōmibus seruiens deo. **H**a
bebat autē; filiū militem iuue
nem nomine **H**uillhelmu; a q̄
modicū ei impēdebatur hono
ris amoris a cōsolationis. **E**t
cum abundaret immemor na
ture sinebat illam egere: mul
tis modis eam exasperans. **N**ō
est recordatus scripture dicen
tis. **M**aledictus a deo qui exa
sperat matrem. **S**imilia p̄p̄ssa
est a nuru vxore filij. **Q**ue cū;
infirmata ad extrema deuēis
set. dixiss̄ q̄z ancille. **F**ac me ba
tere sacerdotem ut cōicem illa
vba ei⁹ detulit ad nuz dices.

*Liblar pagin
trans siluan
ville dicta
Lechenich
verg.*

Distinctio **N**ona

domina mea petit sacerdos tem.
Cui illa sub stomachando res-
pondit. In ebdomada ista ac-
cepit corpus domini et tamen
videtur mihi qd adhuc uiuat.
Et adiecit indignando vade vo-
ca illum. **Q**ui cum venisset cu
corpore domini ait infirma. **Q**ua
re venistis domine? **R**esponden-
te sacerdote vt communicet
respondit. dominus meus cu
ius corpus petui iam hic fuit
presencialiter et suis manibus
me communicauit. **E**x hoc nu
qf suscipiam illud ab homine.
Post aliquot vero dies defun-
cta est. **E**t quia scriptum est **Q**ui
non honorat patrem et matrem
non letabitur in filiis. dominus
eadem ebdomada wilhelmi p-
mogenitum extinxit reliqui ve-
ro eius liberi cum fere essent du-
o decim secundum ordinem infir-
breue tempus omnes defuncti
sunt. **D**e couerso. **L**iuonie q
coicare desideras hostia repit i
ore suo. **C**a. xxxvii.

V. lib. 9. c. 4.
X lib. 10. c. 35
de eodem
Bernardo.

Retulit nobis dominus
Bernhardus de **L**ippa
abbas **L**iuonie nunc episcopus
ibidem rem satis gloriosa; **C**u
quidam si bene memini couer-
sus qui nuper fidem suscepit
monachos communicare vidis-
set et sibi hoc minie licere cog-

De sac. cor. a sag. Christi

nouisset. **S**tans con altare coi-
candi desiderio suspirauit. **E**t
ecce pius dominus sine sacerdo-
tis ministerio de altari per sacri-
mentum descendere dignatus est
in os eius. **Q**ui mox hostiam
apto ore ostendens acam tante
gratie manifestas. cunctos qui
aderat in stupore conuertit. **E**-
adem enim hostia defuisse r-
pert in altari. **S**ic huic contigit an
hoc biennium qd tanto erat mira-
bili. quanto sensui humano p-
fundius. **C**a. xxxviii.

Arkēaldus de **B**urbay
vir nobil erat et potesta-
tus amator iusticie vt nullam
iudicis respiceret personam. **D**ic-
cū grauiter infirmaret lecto qd
decubet in priā cameā tumultu
clamoresq; femineos audiuit
Qui cū de cā sciscitare nll ei
cūstantium veritate dice p-
sup sit. **T**ūc mittēs vnū ex pueris
ait **P**recipio tibi sibi intermina-
coe oculoꝝ tuorū vt dicas mihi
merā veritatē **C**ui ille pauens
rēdit. **D**omine domicellus meus
filius sororis vre feminā vi op-
pme voluit a hęc fuit cā clamo-
ris. **A**d qd vbu valde o motus
dixit militib. **I**te a suspēdite il-
lū **M**ilitēs obediēciā simulātes
Post qd egressi sunt dixerunt
ad inuicem // **S**i occiderimus

iuuene hunc nobilem et dominum
noſter ſicut opabile eſt in o
ſiſſe hunc morte multabim
reſtibus et ſtibus. Omnia ta
mētem inuēntes et ut pñc
cauēculi ſe ſt traheret omne
tes poſt hunc aliquas ad do
minu ſui ingreſſi ſe eius ipſe
ſe in aditu affirmauerūt. Qui
tūro die iuuenis eſt mans
auēculi de culpa eē placatū vl
impēore ap to oſtio itroſperit
Quē ut inſumus coſperit vbi
blandis iū ſe ſedere precepit
Vno vno brachio collū eius
ſtringēs et manu altera cultellū
hū clam extrahens guttur ei
inſiſit et occidit. Qui cū plan
tus dolore multo elatus to
ti pūcie ineuſſit horrorem.
Hec et Erkenbaled additus
eſt dolor dolori adeo ut iualet
eē iſtū mīte p epīſcopo mī
tēt petens ſacrū ſibi corpus
deferri. Qui cū remiſſi ille cū
multis lacrimis et cōtritiōe cor
dia oia peccata ſua oſeſſus eſt
tanta tam iuuenis interfectōe
Sup quo epīſcopus irat? rñ
dib. Quare ſticeſis parricidi
um qd cōmiſiſtis in cognatu
reſtibus dicente illo fuit ne hoc
peccatū ſticeſis epīſcopus. Et
am crudele nimis. Et ille. Ego
neq pñc in iudico neq a deo in

remitti de poſco hūte epō. Ego
vbi Chriſti corp? nō trada n
parricidū idē cōſiteami. Sub
iūrit vir nobil. Sciatis domi
ne me illū occiſiſſe ex aliquo
mēore ſue motu ire. Sed ſolū
modo ex dei timore et eloq iuſti
cie. Tūquā aliquis filiū ſoro
ris pl? diligere potuit q ego
illū dilexi. Si mibi corpus do
mi mei negaueritis ego illi cor
pus et animam meam cōmitto
Hec em dixit et egit propt exē
plum ne iuſticie et iudicio dero
gare videretur. Vix enim pon
tifer limē domus egreſſus fue
rat et ecce egrotus eū reuoca
uit dicens. Reuētimini dñe epīſ
cope reuētimini. Videte ſi i pī
idē hēatis corp? Chriſti. Ad
cū ſeciſſi nec aliquid in ea rep
iſſi ſubiūxit ille. Ecce quē mibi
negatiſ ipſe ſe mibi non nega
uit. Apparuitq hoſtia in ore ei?
Et impletū eſt in eo qd p ſapi
entē dictū ē. Diligite iuſticiā
qui iudicatis terrā. Sētite de
domino in bonitate et in ſimpli
citate cordis querite illū qmā
inueniuntur ab hīs qui nō tem
tant illū. apparet aut eis qui fi
dem habent in illū. Epūs vero
pauens tantū miraculū vbiq
diuulgauit p quē etiam qbus
dam abbatib? ordinis noſtri

innotuit qui anno preterito
illud in capitulo generali reci-
tauerunt cunctis dominū glorifi-
cantibus. qui facit mirabilia
magna solus. **A**pollonius.
Valde me letificat horum rela-
cio. **C**esarius Aduerte nūc
quanta sit in corpore Christi
dulcedo. **D**e corporali dulce-
dine sanctimonialis quam per-
cipit in sacra communione.

Capitulum xxxix.

Noui quondam sanctimo-
nialium ordinis nostri.
que illam a domino accepit g-
tiam vt quando communicat
tantam ex ipso sacro corpore
dulcedinem sentiat ac si mel re-
cipet. Non saporem panis sed
mellis vt dixi in masticacione
sentit tota illa die maxime an-
perceptionem cibi corporalis sa-
liuam habes mellifluam. Nec
mirum legitur enim de mana.
q̄ gust⁹ eius fuit q̄si simile
cum melle. Est autem eadem
sanctimonialis virgo vite ve-
nerabilis cuius personam sup-
primo. eo q̄ adhuc viuata se
prodi non permittat. **C**a. xl.

Similem gratiam a forte
maiorē audiui collatā
fuisse domie Alepdi prime ab-
batisse Monasterij ciuitatis
Vestfalie. De quotienscuq̄

corpus domini a sacerdote sus-
cepit non panis soliditatem.
inter dentes. neq̄ panis sapo-
rem intra fauces sensit. sed ip̄s
sacramentum quasi fau⁹ mel-
lis sine masticacione per gut-
tur eius in ventrem defluxit.
sic vt mira suauitate omnia e-
ius interiora replent. Quando
defuncta est dominus floren-
cius abbas de Campo sancte
Marie qui pater eius fuerat
spiritualis atq̄ confessor post
sepulturā ei⁹ oib⁹ q̄ confluxe-
rāt eandē grām p̄dicauit. **A**
pollonius? Si de cadauere leōis
vt legit⁹ in iudiciū eg⁹sa ē dul-
cedo n̄ miror si de corpore xp̄i qui
ē leo de tribu iuda dulcedo eg-
dit. **C**esai⁹? Iuste moueris
videt hui⁹ btē cōgruisse illud
sp̄si i canticis canticorū fau⁹ distil-
las labia tua sp̄sa. Sbaudis ē
tibi corp⁹ meū. **A**pollonius?
Que tibi videt fuisse cā illi⁹ dul-
cedis i sacm̄to atq̄ liq̄fcomis.
Cesai⁹? Ardor p̄fē caritatis
q̄ estuabat. Nā cū es⁹n naturalit̄
vel poti⁹ ex abstīnēcia labori-
bus semp pallida atq̄ macilē-
ta quociens eam cōmunicare
cōtingit. ita inflāmabāt vt facies
illi⁹ igneo colore resplenderet.
Legitur in exodo q̄ in calefē-
te sole liquebat manna.

Menolog.
Cisterc.
5. Febr.

Māna sua dulcedie atq; albe
dine significat **C**hristū qui ait
Ego sū panis viuus qui de ce
lo descendi de quo et in psalmo
scriptū est. **P**anē angelorū mā
ducauit hō. **S**ol quia calet et
illuminat pfecta caritas ē. **S**i
ei māna liq̄fiebat in caleſcēte
sole nō mīx si eius significatū
dulceſſit et liq̄ſcit in ardeſcente
caritate. **E**t licet in ſacra cōiōe
huiusmodi dulcedo corporalī
ſiue liq̄factō ſit rarior non tam
ea dulcedine ſeu liquefactione
que in aīa ſit ſpiritualiter ē ſa
lubrior. **B**ene xpī dulcedine;
ſeſerat qui ait. **D**ulcis et rectus
domin⁹. et in alio loco. **Q**uā dul
cia faucibus meis eloq̄ua tua
ſup melori meo. **D**e liquefacti
one ſpōſa dicit in cāticis. **A**mīa
mea liquefacta eſt vt dilectus
locutus eſt. **A**polloni⁹ **P**la
cet qđ dicis. **C**eſari⁹. **C**or
pus dominī māna eſt abſcō
ditū: omē delectamentū in ſe ha
bens et oīs ſaporis ſuauitatem
Apollonius **S**i tāta gratia
eſt in ſacramento altaris quid
eſt qđ alij alijs rari⁹ cōicant⁹
Ceſari⁹. **Q**uidā ſe ſubtr
hūt ex hūilitate idignos ſe iū
dicātes. **A**lij minus curāt vel
prop̄ moelū oſcē accēdere
non audent. **P**riores ſpirituali

ter cōmunicāt: ſequentes mag
na gratia ſe priuant. **Q**uid am
ſunt qui et libent⁹ cōmunicant
et tanta grā ſe dignos exhibēt
hij beati ſunt. **D**onatur duos e
quales eē in caritate. et vn⁹ ſim
pliciter ad **C**hrīſti corpus ac
cedat alter vero ſimpliciter dī
mittat in cōmunicāte ſicut credo
intēdit caritas et ſit in eis mor
meriti inequalitas. **A**pollōi
us. **V**n hoc pbaſ. **C**eſari⁹
Māna nō deſcendit ſine roze.
neq; **C**hrīſti corp⁹ a bonis ſu
mitur ſine augmento gratie.
Q bonū ſit bonis cōmunicare
duobus tibi exēplis pandam
ſequentibus. **C**eſari⁹.

In clauſtro cui⁹ ſepe me
min⁹ ſicut mibi ſcripſit qđ
dā ex ſacerdotib⁹ dom⁹ ei⁹dē
In quadā ſolemnitate natiui
tatis dñi fratres ad ſacrā com
munionē ſe preparabāt **C**ūq;
pacē iā acceptū poſt **A**gnus
dei terre vt moris eſt p̄cuberēt
vidit frater quidā puerū **I**he
ſum nō tamē quaſi recent⁹ na
tum: ſ; in cruce quaſi paſſum
cui⁹ om̄ia vlnera cruorē ſtilla
bant quē tñ calix ſtans ſubter
poſitus totū recipiebat **V**nde
frat⁹ ille tātis ſumendis ſacra
mentis ſe indignū reputās ad
ſup̄iora ſtalla diuertit alijsq;

inuuentibus vt procumbere
se non pcessuru; signauit. **P**ri
ma autem tanta ta alijs ad ca
pitulum exeuntibus ipse ad o
rationem faciendam vt quida
facere solent diuertit. **D**emēs
q3 ad altare sancte crucis oraci
om̄ intendit. et videbatur ei tē
pus breue pre deuotionis mag
nitudine. **C**un q3 orationem p
traheret et abire tempus nō se
tires. apparuit ei beata dei gemi
trix. et alloqui eū dignata est.
Cur inquit hodie sacrosanctū
corpus et sanguinem dilecti fi
lij mei nō sumpisti? **A**t ille n̄
ore sed corde se indignum cla
mabat. **A**d quod beata virgo
respondit. **T**u te indignum co
gitas et quis putas. tanta re
dignus esse potest. **H**anc igit
offensam tibi condonabo. sed
vide ne de cetero similem feceris.
Igitur cum orationem intentus
et confabulatione beate virgi
nis delectatus q̄si in extasi rap
tus esset. tandem ad se rediit et
ad capitulum post alios occur
rere festinabat. **I**bat et ecce oc
currebāt illi aliquanti fratres
sacra altaria circumueuntes. ca
pitulum vero finitum erat. **I**p
se autem nesciens et tempestiue
ad capitulum occurrere existi
mans adhuc orabat sed subse

quens monachus signum ter
cie pulsauit. **T**unc demum in
telligens que circa se gereban
tur se ab hac noxa illi absoluē
dum commisit qui eum sic ab
sentauerat. **D**e cōuerso qui
vidit in os alterius cōuersi sa
cerdotem mittere puerum pul
cherrimum. **C**axlij.

Ibat post hec in cena do
mini quidam frater ad
sacra communionem fuit pla
ne in maximo torpore et diffide
cia ita qd etiam si fieri possit vel
let se sacre communioni non i
teresse. **P**rocedebat igitur ad al
tare vel potius eundo se quasi
subtrahebat a deo. vt sequenti
bus esset molestus. ipsumq3 p
pollerent. **C**unq3 ventum esset
ad gradum presbiteri conuer
sus vidit alium fratrem de quo
supradictum est sequentem.
Venitq3 ei in memoriam visio
quedam quam ab illo didice
rat. ac subito mutatus in vi
rum alterum ibat spirans et an
helans spiritu iudicii et ardo
ris accensus quasi furnus et in
flammatu ita vt se capere vix
posset. **I**n tali ergo spiritu euz
esset iam ad altare alacriter fe
stinaret vidit ille subsequens.
et ex signis apparētibz in teo
ris hōis illius statum comēcit.

Istiusmodi in illo videtur se
posterior speciosissimus puerum
manibus sacerdotis super altare
accipitur. Os illius fratris depo-
nit. **E**cce videtur et ferre puerum
ipsum quem videtur adoravit. **Q**uo-
dum ad hoc hac vena illi? qui
hanc quod inordinate fecisse vide-
retur. **E**t conuenit enim vnus i au-
dencia plurius minas se eu; p
clamatur in. **A**ttale eam ei qui
stibat comisit ut ab hac eu ve-
ridia tueretur. **Q**ui inmisit ei
spem silencii et quietis et non mo-
uitur. **P**orro ille qui puerum
hunc suscepit et portabat ibat
interferebatur in similitudine; ful-
guris eloncantis. **I**ncebat
exponere se ferbat in nullo cor-
dis in ardore spūs voluentis
inmita spūs ebrietate; et ue-
niatut quasi a sefu alienatus
proindū se nō setiret et vir ad
stallū suū sine titubacōe rōm;
Sing hoc ab illo alio sepe mlt
in quā conuenit? oimodis occulta-
bat donec ille tādē ei q de statu
ei? oiecerat apire cōpulsus est
Et sic demū mutua sibi collacō
ne qd viderat a seferat innotue-
rit. **A**pollonius? **S**i se a sac
cōmuniōe sūtrahite s a btā dei
gēitricē sic corripuitur. si ipse
dei filius sū eode; sacramento
tam vāciter a tā gloriose pā

patur et ex ipsa pceptione cari-
tas incedit amodo libicius cor-
cabo. **C**esarius In sacra Eu-
charistia q mltiplex sit grā
q mltiplex virtus a medicina
subiecta declabūt exēpla. xliii.

Magister Maurici? **P**ari-
sienf epūs an morte su-
am tā gūt infirmat? ē ut ma-
teia raptā i cēbrū sefu ei sūtr
et In tali defcū pōit? cū corp?
dū cū mltācia postulasti a bñ
q circa eū erat ppter sefus iopiā
illud ei dare nō auderēt pcura-
uerūt cū sacerdote vt hostiam
nō bñdē; appōtarz. **Q**ui cū
venisset cum mltā ruerētia qñe
decebat epm cōicacē morvt līm-
dom? sacerdos attingit epūs cla-
ra voce clamauit. **T**olle tolle
nō est dñs deus. **R**euelauerat
de? auriculā ei? vt intelligerz
qd circa se ageret. **S**tupēte sa-
cerdote nec nō a alijs q aderāt
reuerfus est vñ xpi corp? de-
ferēs. **Q**uō eū verb catholicis
valde atqz cōpūctus adorans
deuote suscepit cū q a sefu; ad
dei gloriā sūtr dū pfcē recepit
Sicqz i bona ofessioe plen?
fidei caritate mīguit ad dñm.
Simile cōti. **C**arlui.
gitcuidā infantulo sicut
fres ei? carnales **L**udolphus
et **H**enricus monachi nostri

Lib. 2. c. 34.
lib. 6. c. 19.

mibi narrauerunt. Quū cum in
firmaetur spiritus sancto affla
tus corpus Christi sibi dai pe
tuit. Cūq; eum parentes cō
pescerent. ille fortit' clamauit
Date mibi corpus domini dela
tum est verbum ad sacerdotē;
Quū cum diceret non est secu
rum tali puero qui non intelli
git quid sit dare corpus domi
ni. hostiam ei detulit non bene
dictam. Quam cum ei porrige
re vellet et diceret. ecce hic est
corpus domini. vt dominus ex
ore infantis perficeret laudem
et destrueret perfidiam multoz
qui de eodem sacramento ma
le sentiunt inspirauit puero vt
responderet. Quare me vultis
decipere? Non est corp⁹ domi
ni qd mibi offertis. Ad quod
verbum sacerdos admirans et
puero aliqd diuinit⁹ inspira
tum arbitrans sacram ei com
munionem attulit. quam ille
deuote satis suscepit. **A**pol
lonius. Sicut considero per
desiderium eucharistie vt q;
istorum meruit spiritum pro
pheticū. **C**esarius. Ante vir
tutis est illius desiderium vt p
spiritum quidam etiam reue
lacionibus illustrentur. Ver
bi causa. **D**e conuerso qui
per desiderium communicandi

spiritum meruit propheticū.

Capitulum. xlv.

Conuersus quidam de Ca
po sancte Marie. Cum
in quadam solemnitate petē
a magistro suo licenciam eun
di ad monasterium gratia coi
candi et ille non concederet ce
teris euntibus ipse tristis rēma
fit habebat enim maximum de
siderium communicandi. Eade
nocte et sequenti die omnia que
intra monasterium spiritualit'
agebatur diuinitus ei sunt re
lata. Et licet absens esset corpo
re spiritu tamē pñs fuit cōicās
spituali et si nō sacramentaliter
Reuisis fratrib⁹ ipse eis p ordi
nē indicauit q's missa; maiores
celebrass⁹ q's legiss⁹ eplam. q's
euāgelium. Bilz ad vigiliis qui
mōchi q's lēones vel q' rñsoria
cātassent cūctis miratib⁹ expo
suit. **A**pollōi⁹. Qñtū ex hoc
loco comicio. nō benefaciūt qui
tā salubre desiderium ipediūt.
Cesarius. Hoc vix eē sequēs
narracō declābit. **D**e scia reli
giosa q' cōiōe sibi negata dul
cedinē ei⁹ sefit i guttue filz illi⁹
odore ex rñoto recipiēs. **xlv.**

Quedā religiosavgo secu
lari tñ cum a sacerdote suo
corpus domini petē ille iratus
cum indignacione respondit.

Nos mulieres ipse vultis comuni-
care secundum libitum vestrum non de-
dit die. **I**lla vero per totam missam
postea domini in ore et in gutture
suo tantum sensit dulcedinem: ut non
dubitarum adesse totum dulcedinem
audire. **E**adem virgo cum die
quodam ex remoto deferri videtur
corpus domini miri odoris sen-
sit ex hoc fragrantia. **Q**uam tanto
plenus percipit quanto sacramen-
to plus adproximatur. **B**erla-
tus superior noster hoc mihi re-
tulit. **D**ices se ab ore predicationis
gimus ea audivisse. **A**pollonius.
Cum corpus domini tante sit
dulcedinis tantumque odoris mirum
quare solo eius esu corpus non
sufficeretur. **C**esarus. **C**or-
pus domini licet ore percipiat magis
tam cibum anime quam corporis
est nec nobis incorporatur. **C**hri-
sto nos incorporat. **A**tamen quod
corpus communicantis quicquid fu-
erit illi dupliciter tibi paradigma
exemplo. **C**. Ca. xlvii.

Emina quedam; sicut mo-
nachus noster **R**emerus
quique scolasticus sancti **A**ndree
in **C**olonia mihi retulit ex mul-
ta devotione sepe solita erat com-
municare. **Q**ue quanto plus ci-
bum celestem cepit appetere. tanto
amplius corporale cepit fastidire.
Quod ubi sensit ex permissione

sui sacerdotis: singulis diebus do-
minicus communicavit. **C**ui cibum
illevitalis tantam contulit fortitu-
dinem ut sine omni esurie corpo-
rali primam expectari dominica;
hoc multo tempore actitas gratiam sibi
collatam per deum sacerdoti confessa est.
Illa vero cum episcopo loci rem tam
mirabilem recitasset times episcopus alii
quid fallacie esse in causa. sicut vir
sapiens respondit. **C**um denuo vene-
rit ad te loco dominici corporis ho-
stiam ei porrigas non benedicam; per-
quam citius rei huius expies ver-
tatem. **S**ed cum scilicet sacerdos sci-
na tentata se ignorans mox
ut domum rediit tam vehementer
esurire cepit. ut morturam se cre-
deret si non ovis manducaret. **C**ur-
rens tamen prius ad sacerdotem et eam-
dem famem peccatis suis impu-
tans pedibus eius se prosternit
et gratiam divinitus collatam sibi sub-
tractam lacrimabiliter exposu-
it. **Q**uod ubi ille audiit gavisus
valde gratias egit deo. qui facit mi-
rabilia magna solus. et dedit ei
verum Christi corpus. **C**uius vir-
tuti mox omnis esuries cessit
et gratia subtracta accessit. **E**piscopus ve-
ro hoc audiens a sacerdote et ip-
se deum glorificavit. **A**pollonius.
Rem recitas valde miracu-
losa. **C**esarus. **S**i **D**elyas
propheta in fortitudine panis

ordeacei ambulauit quadraginta diebus et xl. noctibus usque ad montem dei oreb. quid miraris si femina hec incolumis potuit viuere pasta pane vite. **M**ultiplex ex illo fortitudo est non solum anime sed et corporis. **A**liud habes supra exemplum de uirgine de quida que preter Christi corpus nihil comedit. excepta uia quam fugebat in distinctione septima capitulo vicesimo hoc reperiens. **A**udi nunc rem satis gloriosam. **D**e milite qui uirtute sacre communi in duello triumphauit.

Capitulum. xlviii.

Louuicus comes **L**ocensis pater huius qui adhuc superest. etiam comitiam tenebat de **Rethke**. **C**ui propter licenciam miles quidam ministerialis bene natus multas inferebat iniurias sua sibi usurpando et homines ad comitiam pertinentes depredando. **Q**uod cum omnibus amicis suis coqueretur. **E**t die quadam diceret cuidam nobili viro qui ab eo bona tenebat. que mihi non capitis illum predonem. **R**espondit Bene eum caperem si esse in securus quod a uobis in corpore non lederetur. **Q**ue cum

*Loffensis.
Edit. Antw.*

*Reinecke
Edit. Antw.*

accepta fide cepisset. comes solissima faciens pro tin? sepulchrum fieri iussit in quo militem mollihus inuolutum sine petapom fecit. **S**icque terra operitur extinxit **C**uius cognati mox furentes coram imperatore **F**rederico auo huius qui nunc imperat: contra presatum virumobilem cum multa uoluntate querimoniam deposuerunt dantes quod accepta pecunia contumeliam illi tradiderit. **C**umque imperator fremeret innocente damnae uolens. miles quidam honestus ascenso scano loquendi licenciam petiuit et obtinuit. **D**omine inquit medietate vix uelorum audiuitis. **S**i miles presens esset forte bene se excusaret. **R**espondente imperatore licenciam habet adducendi eum. miles militem adduxit. **Q**ui cum per aduocatum plene se excusasset instigantibus aduersariis imperator respondit **V**erba sunt. non sic penam euadet. **R**esistente ei milite qui illum adduxerat. et dicente. **D**omine si eum leseritis nunquam de cetero uerbis uestris creditur. placatus imperator adiecit **M**odo liber abscedat a si a me uel a meis postea captus fuerit traditionis penam exsoluet.

Circa vir nobil' veniss' ab sim
palach' sciens lo gas regib' ee
man? stans a apud se delibe
rasset ad iudiciu dices. **D**o
min' non possumne fugere ma
nus vras: tñ psumo de mea in
nocentia a de m'ia: vt in iustiti
patris sim me defende scdm q
iusticia dictauerit. Et cum sim
nobil' iuri meo cedo. Rndit im
pator. **M**odo loqueris sicut
pbus vir. **Q**uestus est in pte
adulteria miles forissim? qui
cum singulari duello impeter?
Die vero altera vir nobil' p'mis
sa confessione corpus dominicu
suscepit. sicq; cu adulterio suo
spem habens in eod' sacramento
circulu pugtur? intrauit. **Q**ue
cu ille sicut vir validissim? im
pelleret a p'pelleret a venissent
simul ante impatore; audiete
ta impatore q' circumstantibus
p'ncipib' pugil clara voce ait
ad milite. **D**ic mihi coedisti ali
quid hodie. Rndente illo etia
corpus domini mei coedi miser
ille sbuinxit. **E**tia si dyabolum
comedisses. **N**odie te p'sterna
Vt aut pius dñs sacramenti
virtute onderet. mox post ver
ba blasphemie vires blasphemio
subtraxit. a suu milite adeo ro
borauit. ut illu cora se minaret
vt pueru nec stare possit. **Q**ui

tañde se ret' sibi. **S**icq; p'su
dmici corpis miles fidelis victo
ria adeptus cum multa gloria
ad sua liber' r'pedauit. **D**ec no
bis retulit. **F**redERICUS mona
chus noster qñq; coes i. **W**id
eda qui duello interfuit a h'e
que dicta sunt vidit a audiuit
igitur sac coio sal? est a aime
a corpis. **C. Ca. xlix.**

Miles quida nobilis fra;
habes a castr' apud pre
dictu. **F**redericum impatore; a
mltis accusat? est q' p'uinia
spoliaret. **Q**ue cu sepius citat
set a no coparuiss' tandem p'seri
psit madas fui? ut illu caperet
Qui cu later? n' tñ min? r'api
nas exerceat? cau a quodam ex
officio captus patibulo scdm
q' impator precepit appesus
est. **T**ercia die miles quidam
p'teris cu vidiss' illu ait seruo
suo. **D**e? q' pulcher homo iste
erat. Rndente puero. **V**ir ille
nobilis est os agnine? vester
accesserut p'pi? vt depositu sepe
lirer. **A**d quos ille de patibulo
clamauit. **D**epomte me adhuc
em viuo. **E**stimantibus illis qz
fantasma eet. **S**buinxit. **P**olite
time quia homo **C**hristianus
su depositus vero sic ait. **M**odi
cu obsequij ego peccator deo i
pendi propter qd misere mei

Com. de Wida
Edit. Antw. habet
de Wida

Distinctio Rond

Singulis diebus tres orationes dominicas cum totidem versibus sancte trinitati dicere consueui angelica salutatio premissa. Quandoque vero orationes cum quibusque versibus et Ave Maria quoniamque vulneribus Christi simili modo unam orationem idest pater noster angelo cui omnis sum. Item eodem modo una corpori Christi quod singulis diebus conficitur per universum mundum. quatinus in fine vite mee tanto muneri viatico mererer. Quod et dominus mihi prestabat sua misericordia. unde rogo ut vocetis mihi sacerdotem. a quo illud suscipiam. Qui cum venisset confessione premissa concavit. moxque spiritum emittens ad eum cui incorporatus fuerat feliciter migravit. Quem in cimiterio sepelientes tam gratum miraculum divulgaverunt ubique. **A**pollonius. Bene iam ex hoc osidero quod sacra communio salus sit mentis et corporis. **C**esarius. Quod salus sit mentis habes exemplum in distincti one secunda. capitulo sexto decimo. de milite Remese qui eius esu copunctus est ad penitentiam. Quod vero salus sit corporis non solum exemplum est nobis pater noster miles qui eius virtute conservatus

De sac. cor. et sag. Christi

tus est ne moreretur. si a sibi dato plenius agnosces exemplo. **D**e ancilla sacerdotis quod gratia domini corporis sensum recepit.

Capitulum .i.

Anno preterito in civitate Vuestalie cui ancilla sacerdotis de domo sero exiret et diabolus in forma cuiusdam a quo amabat conspiceret et aspectu illius horrens se signavit. et monstrum mox disparuit. Cui dyabolus iter apprensus ait. Si non fecisses hoc signum domum vestra non intris ses. Quam cum vocaret et illa exire rennueret. subiunxit Tolle vestem istam. Erat enim stragulata. Que tam in voce quam in horrore dyabolum intelligens retrosum cecidit. et sensum peritum amisit. Sacerdos vero hostiam quasi pro remedio mittens in os eius non benedictam cum nihil ei prodesse digito salivam madefacto corpus domini tetigit. Quem cum in os misisset mulieris. mox illa sensum recepit locuta est a sana surrexit. Nec apud nos canonicus quidam premonstratis reciitavit asserens se eodem tempore fuisse in predicta civitate. Predictum miraculum audiri a quodam religioso abbate nigri ordinis.

Aduerte nunc quantum con-
sequatur honoris Christi cor-
pus honorantes. **De milite**
qui coram Christi corpore in
luto remansit defensus luti immu-
digas non sensit.

Capitulum. li.

Ampore scismatis inter
Philippum et Ottone-
m dominum. **V**indo cardinalis ali-
quando abbas Cisterciensis cum
missus fuisset Colonia; ad con-
firmendam electionem Otto-
nis bonam illic consuetudinem
instituit. Precepit enim ut ad
elevationem hostie omnis po-
pulus in ecclesia ad sonitum no-
le uiam peteret sicque usque ad
calicis benedictionem prostri-
tus iaceret. Precepit etiam ut
quotiens deferendum esset ad
infirmum scolaris siue campa-
narius sacerdotem precedens
per nolam illud proderet. Sic
que omnis populus tam istra-
tis quam in domibus Christum a-
doraret. Retulit eis eodem tem-
pore casum satis miraculosum.
Miles quidam in Francia fu-
it tante deuotionis. ut quoti-
enscumque Christi corpus ele-
uari siue deferre videret: prostri-
tus illud adoraret. Contigit
ut die quadam vestibulis suis
preciosis indutus intraret ciui-

tatem. Cumque platea in qua e-
quitabat nimis esset luto sae-
cipro improuiso obuium habuit
corpus domini. Quo viso mo-
dicum intra se deliberans ait.
Quid facies modo? Si in ta-
ta profunditate te prostrau-
eris. per dita sunt vestimenta
tua hec delicata. Si vero non
descenderis saluberrime consue-
tudinis transgressorem te sem-
per accusabit consciencia. **Q**uid
plura? Preualecente deuotione
de equo prosiliens in lutum se-
misit: in quo flexis genibus e-
leuatis manibus Christi cor-
pus adorauit. Et quia dulcissi-
mus dominus honorantes se
non solum in futuro remunerat
primo etiam in presenti nonnun-
quam rehonorat. **H**oc egit sua po-
tentia: ut totius luti nec una
quidem guttula vestimentis
eius adhereret. **T**unc equum
cum multa admiratione reascen-
dit et amplius in fide conforta-
tus deum glorificauit. **S**imile
contigit cuidam religiose femi-
ne in puincia nostra. **A**pol-
lonius. **S**atis delector in istis
miraculis. **C**esarius. **H**oc
etiam nouis quia sicut dominus
sua sacramenta ut predictum
est: honorantibus repondit ho-
nore; sic blasphemantibus illa

nonnunquam in presenti penales inducit confusionem. **De** hereticis qui in ecclesiis furati sunt corpus domini a vno propter hoc suspensio. **Ca. liij.**

Non est diu quod quidam sub stemate religionis venientes in dyocesium Coloniensem in diuersis ecclesiis corpus domini furati sunt. De reliquiis vero ornamentis. calicibus scilicet libris siue indumentis sacotalibus. nulla eis cura fuit. Ex quibus vnus in prouincia nostra deprehensus. et vbi nactus fecisset corpus domini requisit?

Respondit. In lutum iactauit illud propter quod miser suspensus proiectus est in cloacam inferni.

In propria vero synodo a domino Engelberto episcopo preceptum est ut in omnibus ecclesiis dyocesis sue corpus domini sub clausura seruaretur.

Apollonius. Quid est quod heretici hoc sacramentum tam vehementer persecuntur? **C**esarius. Quia fideles illud ante omnia venerantur. Idcirco heretici idem sacramentum illud in odium maxime execrantur.

Multa in distinctione quita capitulo vicesimo secundo de errore hereticorum dixisse me recolo et forte minus timeo enim

aliquis inde posse scandalisari si quicquid ibi dictum est. sicut testis est mihi dominus dixi ad gloriam Christi atque catholicoz et ad confusionem hereticorum. **A**pollonius. Satis factum mihi fateor quantum gratie mereantur digne conicantes.

Nunc ad indigne officiantes procedat. **C**esarius. Prius tibi ex scripturis ostendam quod periculose et quod grauiter peccent sacerdotes indigne officiantes.

De sacerdotibus indigne officiantibus.

Capitulum. liij.

Sicut legitur in regum **O**sa sacerdos tob us recalcitrantibus ad archam ne declinaret manum extendit. et mox super temeritate eum dominus occidit. dicitur eadem nocte fuisse cum uxore sua. Si sacerdos accedens ad archam figuralem subleuandam. ob iam dictam causam morte multatur est. Quid putas pene merentur sacerdotes adulteri et fornicarii: manibus verum Christi corpus tangentes? Si **I**ohannes ut ait **A**ugustinus a puericia in hemo ouisatus in utero matris sacrificatus ausus non fuit illum tremendum et reuerendum angelis dominum vertice tangere.

quomodo tu peccator et pollus-
tus non dico verticem: sed to-
tum Christum deum et hominem
non solum tangere: sed in erga-
stulo polluti corporis quasi in-
cludere et in carcerem presumis?
Multa alia contra malos sac-
erdotes proferre possem testimo-
nia sed magis te edificant exē-
pla. **De sacerdote in Vade-**
mare: qui carbonem visus est
masticare in percēptione sacra-
menti.

Capitulum. lxx.

In Vademare villa dio-
cesis Treuerensis. Cuius-
dam sacerdos qui adhuc
vixit missam celebraret. Theo-
dericus monachus Ebarbacē-
sis in hora sumpcionis: carbonem
ingerrimos illum vidit masti-
cantem. Est enim sacerdos sim-
plex et rectus: et multa ei diui-
nitus reuelantur. Existente me
anno preterito cum abbate
meo in eadem villa. Daret enim
domus de Ebarbaco grangiam
in eadem villa: et ad eum spectat
diuina illic procurare. retulit
nobis magister Brāgie diocē-
Tan tum pecunie oportet me
dare sacerdoti predicto ne ec-
clesia diuinis careat. Est enim
homo vite peruerse ac luxurio-
sus. tres missas frequenter in

die celebrans. Cui abbas res-
pondit. Prius ei darem pecuni-
am ne celebraret. Qui enim
manducat et bibit indigne iu-
diciū sibi manducat et bibit.
Apollonius. Quid signat
quod carbonem visus est mandu-
care? Sumuntne mali corpora
domini? **C**esarus. Sumunt
sicut et homines tantum sacramen-
taliter. Carbonem ignis creat
et est carbo extinctus ignis nu-
trimentum. Qui enim indigne
Christi corpus tractat et man-
ducat gehenna; sibi preparat
et nisi de tanta culpa peniteat.
erit in combustionem et cibum
ignis eterni. **De sacerdote**
Frifone qui calcavit corpus do-
mini.

Capitulum. lxx.

Retulit mihi anno prete-
rito prelatus quidam
religiosus de partibus Frisie
rem nimis horrendam de quo-
dam sacerdote in eisdem parti-
bus. Daret enim manus tam tre-
mulas: ut corpus domini non
nisi per fistulam possit fumere.
Die quadam cum ex eius ma-
nibus sacramentum super ter-
ram cecidisset. timens ne ab a-
liquo possit videri. qui culpa;
proderet: timens etiam ecclesie sue
plus quam anime. pedē illud dicit

calcasse **A**pollonius. In omnibus Christi passionibus non legi talem contemptum. **C**esarius Idcirco enim dicit Augustinus Super illum locum de derutim escam meam fel de crucifixoribus ei? Quibus similes sunt indigne inquit fumentes et conficientes. **V**rauius enim peccant otempnētes Christum regnantem in celis quam qui crucifixerunt ambulantes in terris. Quod vero ab eis conculetur. alibi dicit Concultat Christus qui libere peccat. et qui eo indigne participat **O**b huiusmodi excessus huius temporis grauiusme plagata est frisia. si cut dixisse me memini in distinctione septima. capitulo tercio de pugile qui corpus domini sacerdoti de manibus excussit. **A**pollonius. Si mali sacerdotes Christi corpus in altari ut mihi videtur crederent nunquam talia presumeret. **C**esarius. Quidam crederent Quiddam non crederent. **V**t enim taceam de malis. de bonis sacerdotibus tibi referam exemplum. **D**e Petro medico qui sub specie panis tantum credidit esse sacramentum. et non rem. // ca. lvi.

Olome in ecclesia sancti Andree. canonicus qui

dam extitit ordine sacerdos arte medicus **P**etrus nomine **C**um die quadam quidam ex eius concanonicis infirmus eo presente esset communicaturus. et ei sacerdos diceret **C**redis hoc esse verum corpus domini quod natum est de virgine et pro te passum in cruce? illeque responderet credo. **P**refatus Petrus utrorumque verba notans expauit. **P**ostea solus oueniens **E**uerhardum scolasticum ecclesie. qui et ipse communioni intererat ait **I**nterrogauit sacerdos infirmus illum bene? et respondit ille bene. **E**tiam inquit. **R**ui aliter credit hereticus est. **T**unc Petrus euulans pectus quod tundens exclamauit dicens. **V**e mihi misero sacerdoti quomodo hactenus missas celebraui. **N**am usque ad hanc horam putabam speciem panis et vini. post consecrationem tantum esse sacramentum id est signum et representationem domini corporis et sanguinis. **P**ostea vero ad delectionem eiusdem ignorantie quam inmiserat crassa in hore beate **M**arie magdalene in stolgma se et capellam hospitalem in qua nunc habitat predicatores edificauit. **S**i vero sacerdos huiusmodi bene ad modum vite sic errare potuit.

etiam notauit. quod in huiusmodi
Hospitale s. m. Magdalene
stolpina platea quoad
tionem translatus sit ad
arcam s. Andree. ubi est
dr. s. Heriberti.

quid dicā de p̄ccatis et malis
Apollonius. Si Christus
in altari tam a malis q̄ a bōis
tr̄ctatur et sumitur. p̄t̄o q̄ ma
los valde indigne respiciat. //

Celsarius. Respectus Christi
non potest esse sine misericor
dia secundum subsequens ex
emplum quod periculose est
faciem auertit ab eis. **D**e sa
cerdote malo a q̄ infans Chri
stus in missa faciem auertit.

Capitulum. lviij.

Sacerdos quidam cum
missa; diceret Christi
corpus in manibus haberet q̄
dam ex circumstantibus in ma
nibus eius puerum vidit facie
ab eo auersa. Quod ubi ag
nouit auersionem eandem me
rito peccatis suis imputas tur
batus est. ita ut dicere possit cū
psalmista. Auertisti faciem tu
am a me factus sum conturba
tus. Spero q̄ postea vita; su
am emendauerit. Quibusdā
etiam sacerdotibus indigne cō
ficiētibz: Dñs dominus sa
cramentum subtrahit ne sibi
ad iudiciū sumant. **C**

De Erwino sacerdote: qui cor
pus domini in missa perdidit

Capitulum. lviij.

Vidam sacerdos Erwi
nus nomine Colome in

ecclesia beati Petri apostoli ad
altare sancte Crucis missas ce
lebrare consuevit. **D**ic cu; die
quadam post transubstancia
tionem hostiam deponeret de
altari rotabatur. Quam cum
ubi; circa altare quereretur. et
populus cum eo non esset inue
ta. **N**aud dubium quin per
manus sanctorum angelorum
perlata sit in sblime altare dei
ne sacerdos luxuriosus eam su
meret ad suam damnationem;
Habebat enim concubinam; su
am manifeste. **S**imile habes
in distinctione secunda capitu
lo quinto de sacerdote cui colū
ba ob fornicationem; sacramē
tum tulit. **A**lij sunt sacerdotes
circa sacramentum altaris taz
negligentes et tā in deuotivt ex
osuetudine cōficiēdi corpus
domini a cibis alijs non discer
nant. **D**e Damiele abbate q̄
in calice reperit crudam carnē

Capitulum. lix.

Abbas Daniel de Sco
nauia cum prior esset
apud nos sicut ipse nobis re
tulit celebrandi gratia capella;
sacri Remoldi que sita est iux
ta ecclesiā sacrorum Apostolorum
in Colonia intrauit. Qui cum
sacerdotalibus fuisset indutus
et popul⁹ ad audiendam; missas

per nōlam cōnuocatus cum ca
lice; prepararet particulā cru
de carnis illi intrinsecus repit
adherentem. **T**erritus valde
cum deliberaret vtrum sibi esset
celebrandum vel cessandum.
populum timens scandalizare
si vestes exueret panem calici
superposuit. vinum et aquam
infundit sicq; celebrans totū
simul sumpsit. dicta missa req̃
fuit ab inclusa cui calix omis
sus fuera t quis nouissime in e
odem calice celebrassit. **Q**ue re
spondit. **D**ominus talis nomi
ne cum designans. **E**rat enim
dicte ecclesie sanctorum apo
stolorum canonicus sacerdos
secularis nimis modicum vel
nihil habens religiositatis de
uotionis siue diuini t̃p̃is. **E**go
puto me eide; misse interfuisse.
Confessus est nobis prefat⁹
Daniel. et si tunc non mihi nū
q̃ se aliqua missa tantum ha
buisse consolacionis. antea vel
postea quantum in illa. **P**oste
a cum idem **B**ertolphus hos
pitaretur apud nos abbas no
ster negligenciam ei recitauit
sed nescio qualiter deo satisfec
erit. **A**pollonius. **M**elius
esset tam misere vite sacerdo
tibus de qualibus supradicūm
est tacitis verbis. et remota in

tencione tantum simulacione
celebrare q̃ corpus domini cō
ficere et sumere ad iudiciū si
bi. **C**esarius. **P**lus istos q̃
dam auctoritas dicit peccare
quia nihil simulatorie nihil p̃
stigiose. vel aliter q̃ institutū
est in ecclesia in hoc sacramē
to fieri debet. **I**dem sciendū
est de hijs qui sine ordinibus
celebrant et more symearum a
lios imitantur. **A**pollonius
Unde hoc probas? **C**esai
us. **O**has rex iuda cum ex ni
mio feruore deuotionis officiū
sacerdotale sibi usurparet. a
domino lepra percussus est.
Non enī puto quin multi sub
eo eēnt mali sacerdotes idigne
offerentes qui tamen puniti
non sunt. **C**esari⁹. **S**icut
enim secundum quantitatem
et qualitatem culpe quantitas
et qualitas pene moderantur.
Ita ecotraio ex pena cognoscit
culpa. audi de hoc recens exē
plum. **D**e sacerdote sine or
dīnibus celebrante. cuius ma
nus sacer ignis deuorauit.
Capitulum. **S**exagesimum.
Sicut mihi narrauit sup̃
dictus **D**aniel. clericus
quidam quando **P**arisijs stu
diuit horrendum satis spectacu
lū in ecclesia sancte **M**arie dei

gentricis populo prebuit. Nam sacer ignis pene manus eius de-
brauerat. Quem secretus cu-
capitulum interrogasti cuius
esset ordinis. et ille respondit
sacerdos ei subiunxit. Et un-
guento sacro crismate manus iste per-
uncte sunt. Sentiens ille spiri-
tum prophetico se deprehensum
confessus est culpam. Quatenus
Christo tanta presumptio dis-
placeat. sequens exemplum ma-
nifestat. Item de alio qui si-
ne ordinibus celebrans cruci-
fixum vidit lacrimantem.

Capitulum. lxi.

Diaconus quidam. Ste-
phani de ordine pre-
monstratus. Verhardus nomi-
ne apostatas circa quatuor te-
pora se ordinem sacerdotalem
suscepisse finxit. et Coloniensis
Basilica sancti Michaelis quae
in porta martis posita est qua-
si primam missam instruente.
eum sacerdos te miserimus cele-
brauit. Ego eidem missae tunc
scolaris interfui et multas rece-
pit oblationes. Confessus est
postea sacerdoti qui ei assistit
a quo ego audiui quod quociens
se vertit ad populum crucifixum
contra se stantem viderit lacri-
mantem. Est enim ymago ea-
dem antiqua et sculpta magna

sacra. Nam pius dominus qui
olim fleuit super malicia ruitu-
re ciuitatis Iherusalem et de
presumptione tanta lacrimari
dignatus est. Ex lacrimis vero
ymaginis diuinam considerans
magnitudinem culpe. penitentia
ductus. sedem apostolicam pe-
cunt. et in eadem via vitam fini-
unt. Nec dicta sufficiant de sa-
cerdotibus indigne conficienti-
bus. De indigne fumentibus
aliqua tibi dicam exempla.
Quomodo eucharistia sacra
sumi debeat.

Capitulum. lxii.

Iterum precepit domi-
nus agnum paschalem
comedendum ignem et cum lactu-
cis agrestibus rebusque succu-
ctis. Si de agno figuralem sig-
nificationem haece precepta sunt
quomodo aliquis audebit ac-
cedere ad eum veri agni sine
igne caritatis. sine amaritudi-
ne cordis et castitate corporis.
Proinde attulit mirram et a-
loes quasi libras centum et in-
uoluit dominum in sindone mu-
da. et post sepeliuit in monum-
to nouo. in quo nondum quis
positus fuerat. et tu quisque
in peccatis es. sine mirra et aloe
id est sine amaritudine penite-
cie cordisque contritione domini

Distinctio Nona

in sepulchro fetido repositus **A**gnus paschalis decima die mensis tollebatur. et quarta de cetera die immolabatur. Per quod ostenditur. quod non debet accedere ad eucharistiam. nisi qui impleuerit precepta decalogi. et precepta quatuor euangeliorum. Audi nunc quid mereantur indigne communicantes

De virico conuerso qui carbonem fumere visus est loco sacramenti. **Capitulum. lxxiiij.**

In demmenrode conuersus quidam fuerat nomine viricus. Hic ante conuersionem male vixerat. et in ordine modicum se emendauerat. Die quadam cum iret ad sacramentum communionem cum ceteris fratribus. In hora illa qua ei sacerdos corpus domini porrigebat alius quidam conuersus religiosus vidit in os eius mitti. non sacramentum. sed carbonem nigerrimum. Ratione super predicta capitulo quinquagesimo quarto. hic assigna de sacerdote de **Dademmae**. Quosdam enim dominus corpus suum fumere non finit ut culpae eorum manifestet. **D**e conuerso proprietario qui corpus christi fumere non potuit.

Capitulum. lxxiiij.

De sac. cor. et sag. Christi

1120
Uix duo anni sunt elapsi quod conuersus quidam de ordine nostro infirmatus est grauiter. in pictauia domo quod dicitur fumozingens. Cuius confessione cum abbas audiuiisset. eumque satis diligenter ad emendationem conscientie monuisset. allatum est ei corpus domini. Quod quidem apertore suscepit. sed os ad masti candum claudere non potuit. Mirantibus vniuersis qui aderant. sacerdos sacramentum extrahens alteri dedit infirmo quod ille deuote satis. sine omni susceperit impedimento. Non multo post conuersus idem mortuus est. et causa salutem eius impediens declarata est. Nam quinque solidi non argentei. sed erei. cum esset ablucendus circa eum inuenti sunt. Non ei licuit habere pecuniam. Et glorificauerunt deum. videtes hec. Ad mandatum vero abbatis in campo sepultus est et super eum iidem solidi proiecti. Dicitur omnibus qui aderant. pecunia tua quam clam nobis contra professionem tuam poscedisti tecum sit in eternam perditionem. Hec cum idem abbas recitasset in primo capitulo generalis. Et ut sciat nullam

fuisse infirmitatem in causa. q̄
re corpus domini sumere non
posset. Eadem die gallinam vi
te gratia coedit. Estimo tibi iā
satisfactum q̄ sub specie panis
sit verum corpus Christi. et
sub specie vini post consecrat
ionem verus sanguis Christi. et
q̄ digne conficientes atq; su
mentes mereantur gratiam. i
digne vero culpam. **A**pol
lonius. Etiam si de hijs cogitas
sem ammodo dubitare nō pos
sem. **C**esarius. Dicam tibi i
fine nunc huius distinctionis
quantum deo placeat. si mun
da sollicite fiant. q̄ tanto sacr
mento fuerint necessaria. **D**e
hostia que belle de corpora
resiliuit ob vermiculum in ea
decoctum.

Capitulum. lxx.

Area hoc biennium iux
ta Colomiam in villa q̄
Belle vocatur. gestum ē qd̄
dico. Die quadam cum sacer
dos missam celebraret. et dicto
euangelio. vt secularibus mos
est ministrante scolare. hostiā
patene suppositā sup corpale
locasset. illa mox resiliuit. Pu
tans hoc sacerdos casu accidis
se neq; hostiam bene locatam
denovo eandē superposuit que
remotius eo intente resiliuit.

q̄ prius. Cūq; tercio id tem
tasset quasi turbine impulsa
projecta est de altari. Quovi
so territus est valde et se tanto
ministerio indignum reputas
precepit solari. vt eadem hos
tia reseruata aliam superpo
neret. quam et consecrauit. **D**eā
viro missa tollens secum hosti
am predictam Colomiaz pro
perauit. inueniensq; priores a
pud sanctos apostolos hosti
am eis ostendit. quid de ea ac
tum sit recitauit. Cunctis cau
sam mirantibus vnus clerico
rum hostiam contra lucem le
uans maculam in ea ostempla
tus est. Quam cum in aspectu
multorum fregiss. cymer qui
vulgo pediculus paietinus di
citur apparuit in ea decoctus.
Et glorificauerunt dominum
omnes qui aderant. **N**aud du
bium: quin a sanctis angelis
relecta est qui non sunt passi.
vt panis tam fendo vermiculo
corruptus per ministerium sa
cerdotis transiret in corpus do
mini sui. **B**elleuic prior mo
tis sancte **V**ualburgis testat̄
se eandem hostiaz vidisse. Sa
cerdos adhuc viuit qui mihi
minus credit interroget illuz.
Vides quāta sit negligencia
sacerdotum nostrorum. **O**lim

Distinctio Rona

Olim sacerdotes legales ad panes appositionis agros ipsi excolebant. seminabant. triturabant. molebant. pmsiebant. panes formabant et coquebant. Erantque de simula mundissima. Attamen illis panibus sola erat figura. heu modo panes sunt quibus est veritas. id est corpus Christi post consecrationem modo pmsunt. formant. et coquunt negligentes viros campanariorum. et ideo tales eueniunt negligencie. Vnde cum abbas noster die quadam celebraturus esset missam in quadam ecclesia et essent hostie nigerrime. ait campanario. De quo grano sunt hostie isthe respondente illo. De auena noluit celebrare valde arguens illum dixit quod nihil ibi fieret. **A**polonius. Quid sciendum est de speltis. **C**esarius. Requisitus de hoc dominus papa honorius per litteras cuiusdam abbas ordinis nostri. respondit speltam magis pertinere ad ordinum quam ad triticum. De corporali vero tibi etiam referam exemplum. **D**e corporali quod ob tactum impignate sanctimonialis sanguineam contraxit maculam. **lxvi**

In domo quadam sanctimonialium cum custos

De sac. cor. et sag. Christi

cenobii eiusdem femina religiosa die quadam corporale lauit. **I**uuenula quedam que ei ad solacium fueat deputata cum ea lotus extenderet ad sic candum. Ad cuius tactum mox macula sanguis apparuit. Quia visa custos iterum corporale lauit. et maculam abluit. sed mox ut iuuenula manum apposuit. mox eadem apparuit. Delatum est miraculum ad magistrum inuicte sunt orationes reuelata est causa. quesita est et inuenta. fuerat enim impregnata occulte. et ideo tactu corporalis indigna. Quantum deo munde manus placeant ad idem ministerium. sequens declarat exemplum. **M**te de corporali quod **B**othescaus in exorcacione rupit et diuina virtus reparauit.

Capitulum. lxxii.

Bothescaus de **V**olmunt. **O**steine cuius supra meminimus. cum die quadam corporale cum sacrista nostro extendisset ad poliendum. illudque per medium rupisset. custos illud complicans in theca reposuit. Postea autem illud explicans cum integrum reperisset miratus est valde sanctitati predicti sacerdotis illud ascribens.

Quamtuu gratiam efficacem
ne vnus corporalis meruerit
virgo & quide habet supra in
distinctione septima capitulo
vicesimo. Igitur pascha no
strum p'molatus est **C**hrisť
Ipse enim verus est agnus. q̃
abstulit peccata mundi. **H**inc
esultamus agni securi nō egre
diemur de **E**gipto. id ē de hoc
mundo. **D**ifferencia et modus
comestionis ventilata sunt. sic
illum comedere studeamus vt
eius virtute de deserto nostre
religionis peruenire valeam?
in terram vere promissionis in
qua per ipsum et cum ipso vlti
mum et eternum pascha cele
brare mereamur.

CAMEZI

Cesarij Cisterciens monachi in valle sancti Petri: quaz wlgō Depsterbachum dicimus. Pona distinctio de venerabilissimo sacramento corporis et sanguinis domini nostri Iesu Christi.

Uxplicat feliciter

DEO BRACIA

Incipit ca
omnis de ame
Quid sit
et aqua
bus: que ena
lor. Ca. primi
De vna do
bona ab ibi m
oportet in leodi
De monacho
sommis accepit s
candi. Ca. ii
De clerico qui
scienciam litaru p
sum accepit eade
laguinem minu
De couerso ele
tatu infirm san
De monacho a
paliu: cuius tachu
infirmi sanabant
De rustico in
ormaci in cluso: a
obu literato. Ca.
De abbate q in
bo suo amonitu
ne. Ca. iii
De mocho qui
apit comedere: cu
vadire noluit ad
Canonum
De femina a dem
abo eode ob mole
iacta. Ca. r
De demone. que